L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL SANT FELIU DE GUÍXOLS NÚM. 38 NOVEMBRE 2000

LA RECERCA

St. Feliu de Guíxols: centre hospitalari de campanya (1793-95)

L'ARXIU

Receptaris de cuina i rebosteria conservats a l'Arxiu Municipal

EL MUSEU

Exposició "Ninotaires Guixolencs" i xerrada de Francesc Vila "Cesc"

EL PATRIMONI

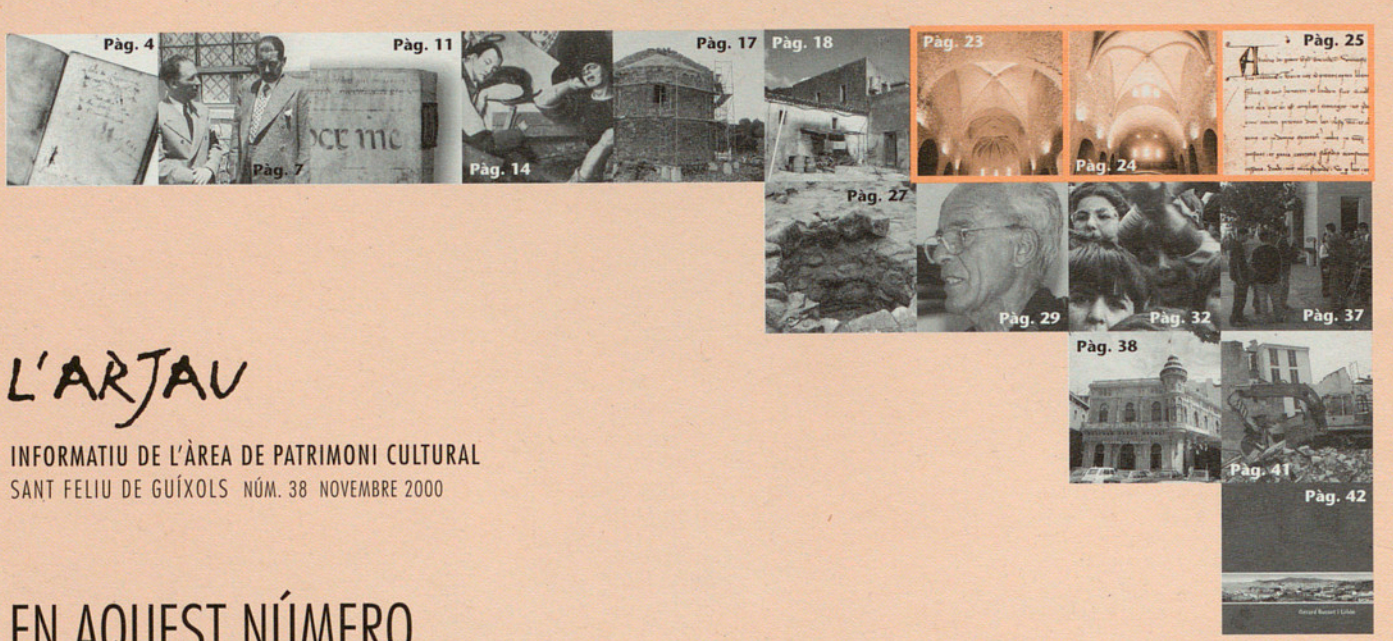
L'horta del mas Casa Nova

LA BIBLIOTECA

La repressió cultural sobre la biblioteca del Casino dels Nois

EL TEMA

Sobre el gòtic del temple del Monestir

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL
SANT FELIU DE GUÍXOLS NÚM. 38 NOVEMBRE 2000

EN AQUEST NÚMERO...

EDITORIAL 3

L'ARXIU 4

RECEPTARIS DE CUINA I REBOSTERIA CONSERVATS A L'ARXIU MUNICIPAL
CATALOGACIÓ I DIGITALITZACIÓ DE L'ARXIU D'IMATGES
NOTÍCIES DE L'ARXIU
DARRERES DONACIONS DE L'ARXIU

LA RECERCA 11

ST. FELIU: CENTRE HOSPITALARI DE CAMPANYA (1793-95)

EL PATRIMONI 14

PERE MATES (VERS 1490/95-1558). PINTOR GUIXOLENC DEL CINC-CENTS
OBRES DE RESTAURACIÓ DE L'ESGLÉSIA DE STA. MARIA DE FENALS D'AMUNT
L'HORTA DEL MAS DE CASA NOVA

EL TEMA 22

SOBRE EL GÒTIC DEL TEMPLE DEL MONESTIR

EL MUSEU 26

SUGGERÈNCIES DE BENET JULIÀ I FIGUERES
EXPOSICIÓ "NINOTAIRES GUIXOLENCS" I XERRADA DE FRANCESC VILA "CESC"
NOTÍCIES DEL MUSEU
DARRERES DONACIONS DEL MUSEU

SERVEI D'EDUCACIÓ 32

D'EGB A ESO
NOTÍCIES DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

BIBLIOTECA 38

LA REPRESSIÓ CULTURAL SOBRE LA BIBLIOTECA DEL CASINO DELS NOIS (FEBRER - MAIG 1939)
NOTÍCIES DE LA BIBLIOTECA
NOVETATS EDITORIALS

DIRECTORI 43

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL

EDICIÓ

SERVEI DE PUBLICACIONS
ÀREA DE CULTURA,
PATRIMONI I EDUCACIÓ
JUNTA TÈCNICA DEL MUSEU

REDACCIÓ

MONESTIR, c/ Abadia, s/n.
17220 St. Feliu de Guíxols
Tel. 972 82 15 75
Fax. 972 82 15 74

COORDINACIÓ

ÀNGEL JIMÉNEZ

CONSELL DE REDACCIÓ

SÍLVIA ALEMANY
M. ÀNGELS COMAS
DAVID HERNÁNDEZ

COL·LABORADORS

PEP VILA, MARIA ÀNGELS SUQUET, GERARD BUSSOT,
XAVIER CONCHILLO, GABRIEL DE PRADO, CECÍLIA JORI,
PERE SALA, ÀNGEL JIMÉNEZ, BENET JULIÀ, SÍLVIA ALEMANY,
BARTOMEU VILÀ, JORDI GAITX, ANDREU LEON,
ALBERT MAURICI I JOSEP SOLÀ

Foto de portada i tema
JOSEP M. OLIVERAS

Disseny i maquetació
DOSIS Disseny Gràfic, S.C.

Fotomecànica
CASAS, Serveis Gràfics

Impressió
GRÀFIQUES BIGAS
c/ Provença, 21
17220 St. Feliu de Guíxols

DIPÒSIT LEGAL: GI-1.611-89

EDITORIAL

Canvis i continuïtat

Com poden comprovar els lectors de *L'Arjau*, la presentació i disseny de la revista ha variat lleugerament. Es tracta de presentar, més o menys, els mateixos continguts de la publicació d'una manera més planera i agradable. Això, pel que fa a la forma.

Quant al fons, pensem que ha de continuar essent el mateix. *L'Arjau*, que voldria arribar puntualment cada trimestre al lector, ha de donar a conèixer les activitats dels seus serveis, que són bàsicament de cultura. L'arxiu, el museu, la biblioteca i el servei d'educació són serveis municipals que han d'informar de les seves activitats; i que, per això mateix, han de disposar de la seva pròpia eina d'expressió -la revista de l'àrea- per a una comunicació i intercanvi més ampli i llunyà, amb altres arxius, museus, biblioteques i serveis d'educació de diferents llocs del país. A més, vol continuar la seva contribució cultural, revalorització el patrimoni –prenent aquest paraula en el seu sentit més ampli.

Per aquesta raó, encara que per decret d'alcaldia hagi canviat de nom l'àrea –ara és ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL (ARXIU I MUSEU), BIBLIOTECA I ENSENYAMENT- no res ha variat en el fons. Tant se val!

És evident que aquesta àrea o els serveis municipals que l'integren -a part de la tasca administrativa que els és pròpia- només hi aporten una engruna, al panorama cultural de la ciutat. Altres àrees, dins del mateix Ajuntament, les associacions guixolenques, els centres escolars, etc. també hi contribueixen.

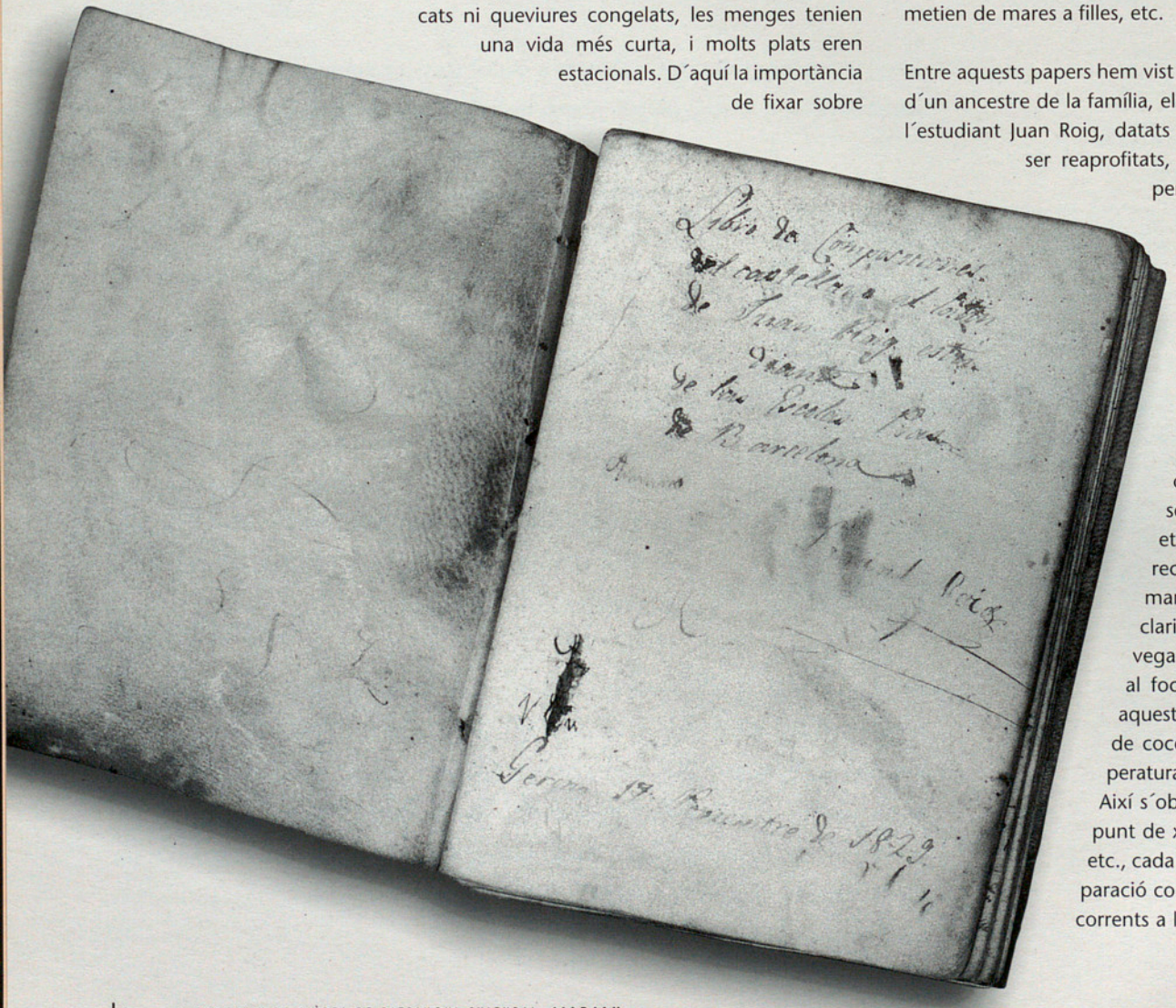
Una altra qüestió, molt diferent, és la coordinació de tots aquests esforços. En el seu temps -farà ja uns dotze anys-, hom intentà de crear una Comissió Ciutadana de Cultura amb l'objectiu clar de dur a terme aquella coordinació. Però, aleshores, van decidir que "políticament" no era correcte o convenient. De llavors, a ençà, ja no se n'ha parlat més. I és una llàstima, perquè la participació ciutadana, malgrat totes les seves complexitats, limitacions i lentituds, implicaria un major enriquiment cultural.

Dit això, i des de la relativització i modèstia de la nostra aportació a la cultura ganxona, no podem estar-nos de repetir que pensem que la CULTURA és el factor econòmic o la indústria amb més futur del nostre poble. I que la història –la investigació (arxiu i biblioteca) i la divulgació (museu d'història de la ciutat i escoles) continua essent-ne l'eix principal i bàsic. Des d'aquesta òptica, demanaríem l'administració més audàcia i imaginació a l'hora d'invertir, en recursos i personal, en aquests serveis que s'expressen mitjançant *L'Arjau*.

Receptaris de cuina i de rebosteria conservats a l'Arxiu Municipal

L´Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols fa poc s´ha enriquit amb una donació del Sr. Lluís Roig i Llorens, amb antecedents i interessos familiars a Sant Feliu i a Barcelona, entre la qual trobem alguns papers dedicats a la cuina i a la rebosteria familiar, escrits en català i castellà, que l´arxiver i historiador Àngel Jiménez ha tingut la gentilesa de fer-me conèixer.

Temps era temps la majoria de les famílies apuntaven en llibretes, en blocs i en fulls solts aquelles receptes, preparats, fórmules que a cada llar es repetien d´una manera cíclica, com a mostra de la cuina i de la rebosteria de temporada, del menjar senzill de cada dia. Sense supermercats ni queviures congelats, les menges tenien una vida més curta, i molts plats eren estacionals. D´aquí la importància de fixar sobre el paper uns menús i les conserves de cada estació que no es tornaven a fer fins l´altre any. Vull dir també amb això que per no fiar-se de la memòria, que de vegades traeix, les mestresses de casa s´apuntaven ingredients, mesures, receptes copiades dels llibres més a l´ús, maneres de preparar segons quins plats, els secrets dels quals es trasmetien de mares a filles, etc.

Manuscrit familiar del 1829, amb receptes de pastisseria i d'altres.

Entre aquests papers hem vist una llibreta escolar d´un ancestre de la família, els apunts de llatí de l´estudiant Juan Roig, datats de 1829, que van ser reaprofitats, uns anys després, per a copiar-hi a les pàgines, en blanc del quadern, un receptari molt interessant de rebosteria, licoreria i adroguería que conté més d´un centenar de preparacions sobre confitures, pastissos, licors, orxates, etc. Entre aquestes receptes destaquem la manera artesana de clarificar el sucre. Una vegada el sucre es posa al foc diluït amb aigua, aquest pren diversos punts de cocció, segons la temperatura a la qual es sotmès. Així s´obté el punt de fil, el punt de xarop, el d´almíbar, etc., cada u aplicat a una preparació concreta. També eren corrents a l´època l´elaboració

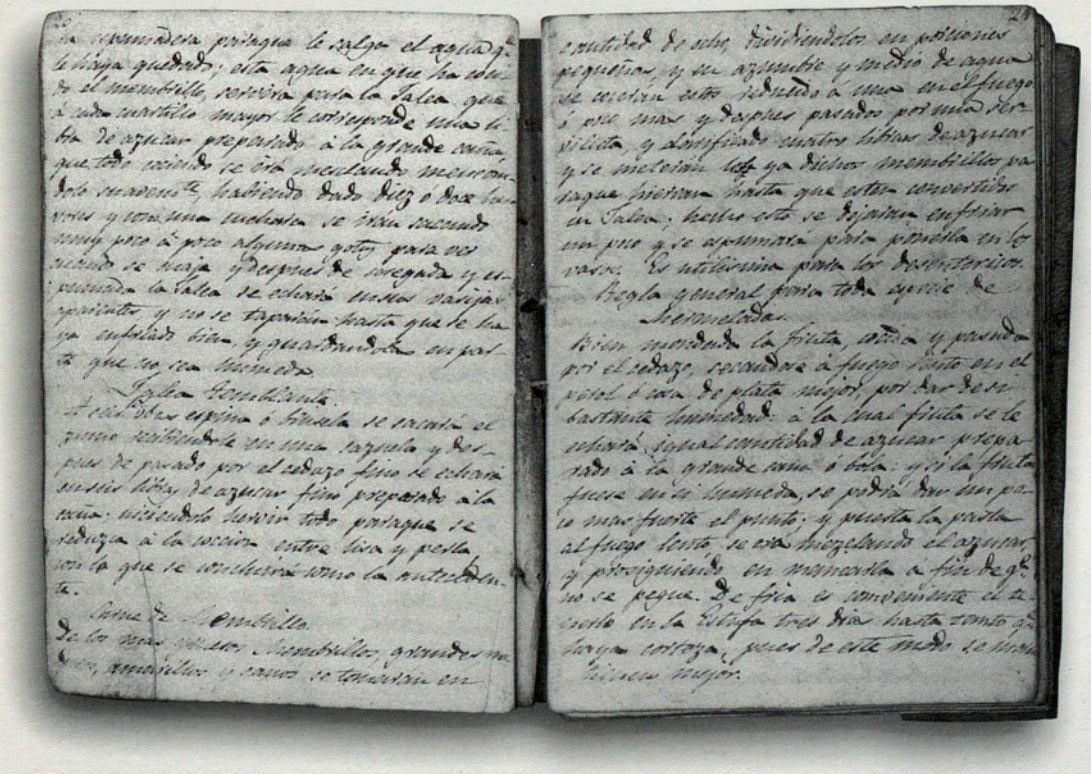
Martes

Almuerzo. Un melocotón madu-
ro una sopa de harina de avena
con leche y azucar; pescado her-
vido; pan tostado y manteca;
una copa de leche.
Comida. Sopa; rosbef; arroz blan-
co; espinacas, pan y manteca;
"puding" de manzana y tapioca.
Cena. Harina de maiz con leche
y azucar; una taza de cacao;
pan y manteca; compota de man-
zana y bizcochos.

La pastisseria i la rebosteria són arts que tendeixen a l'exactitud perquè demanen ingredients i mesures molt ajustades. Pastissos, coques, almíbars, sucs, fruites confitades, que abans del segle XIX, elaboraven només adroguers i flequers, mostren les tendències en el gust d'una comunitat, captivada per l'aspecte sensorial, visual, olfactiu de les llaminadures, de reconeguda memòria gustativa. En aquest petita llibreta hi trobem doncs tot un catàleg de postres de l'àvia, de pastissos de diumenge i festes de guardar, de les aplicacions de la fruita a la cuina i el rebost. També interessen el jocs d'estris que s'empraven, motllos, mesures, ingredients, objectes de metall o de fusta per manipular-los, les maneres de coure les pastes en forns casolans, la diversitat de melmelades, xarops i aigues que s'obtenien de les matèries primeres de l'hort familiar.

casolana de torrons, ratafies, xocolates, el menjar blanc: una relíquia medieval, documentada ja al segle XIV; els massapans, xarops, mistel·les, aigües de fruites, codonyats, gelees, merengues, conserves etc., que donen fe de la riquesa del quadern que, més endavant, seria interessant de publicar per donar fe de la importància dels aliments i begudes dolces a la nostra cultura, de les preferències de la societat del segle XIX.

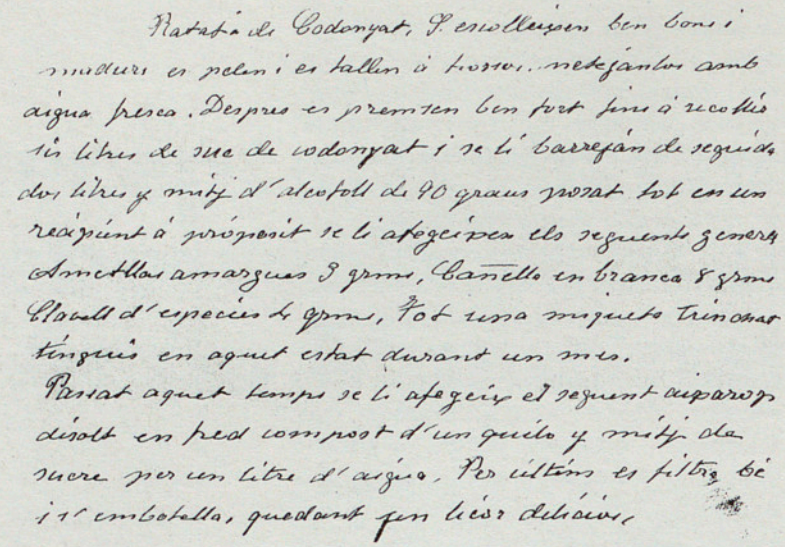
Fins fa quatre dies moltes cases particulars, masos, congregacions elaboraven la majoria dels productes destinats al consum diari. La manca de botigues especialitzades convertia cada mestressa de casa en una hàbil artesana que feia codonyat, ratafies, confitava fruites, arrels, fabricava massapans i torrons, licors casolans, etc. Com que gairebé no existia la química aplicada a conservar els aliments, i la industria del fred no era massa

A dalt, menú infantil que correspon al dimarts d'una setmana.

Pàgines interiors del manuscrit donat a l'Arxiu Municipal pel Sr. Lluís Roig i Llorens.

Fins fa quatre dies moltes cases particulars eleboraven la majoria dels productes destinats al consum diari.

Ratafia de Codonyat. S'escolleixen ben bons i madurs es pelen i es tallen a trossos, netejanlos amb aigua fresca. Despres es premsen ben fort fins a recollir sis litres de suc de codonyat i se li barrejan de seguida dos litres y mitj d'alcofoll de 90 graus posat tot en un recipient a proposit se li afegeixen els seguents generos Ametllas amargues 3 grms, Canella en branca 8 grms Clavell d'especies 4 grms, Tot una miqueta trinchat tinguis en aquet estat durant un mes.
Passat aquet temps se li afegeix el seguent cuiparop disolt en fred compost d'un quilo y mitj de sucre per un litre d'aigua. Per últim es filtra bé i s'embotella, quedant un licor delicios.

Recepta solta de la ratafia de codonyat.

L'escabetx és una forma antiquíssima de servar els aliments. Es feia quan no tot es podia consumir fresc en un moment.

extesa, els colorants i els additius eren naturals. Eren derivatius d´una certa cuina i rebosteria familiar, treballada sense presses. Les masies i pobles de terra endins no tenien altre alternativa que autoabastir-se amb els productes que donava la terra o el mercat més immediat. Ben sovint s´aprofitaven els excedents de fruites de temporada per confitar-les per al dur hivern. Hortalisses, verdures, pomes, peres, nous, ametlles, avellanes, tomates, figues, etc., asseguraven nodriment a moltes llars de classe mitajana. També abundaven els licors de fruites, d´arrels, els almíbars, les gelees treballades amb sucre abundant i espesseït.

També hem trobat entre un altre plec de notes i de documentació, un resum d´altres preparacions casolanes de carn, peix, i uns folis cosits que contenen, dia a dia, el règim alimentari que han de seguir nens i nenes de principis de segle XX, a ben segur preparat per un metge o dietista de l´època que volia posar l´accent sobre la importància d´una alimentació adequada a la seva creixença. Donem a conèixer el menú d´un dia de la setmana, que mostra la riquesa de l´alimentació en una casa benestant.

Per tal que el lector pugui fer-se una idea del contigut d´aquests papers, transcric algunes d´aquestes receptes respectant la grafia dels originals. La primera ensenya com escabetxar peix, quan aquest era molt abundant, i no tot es podia consumir fresc en un moment determinat. L´escabetx és una forma antíquíssima de servar els aliments. Aquí es preparava amb una gran abundància d´herbes aromàtiques.

• ESCABECHE DE PESCADO

Frito el pescado sin harina, se hace un adobo de hojas de laurel machacadas, vinagre fuerte, un poquito de azafrán, tomillo, hinojo, orégano y unos pedazos de naranja agria. Con todo se hace un cocimiento y se cola el pescado frito en él. Si tiene bastante sal, se le pone a proporción.

• MENÚ INFANTIL QUE CORRESPON AL DIMARTS D'UNA SETMANA

Almuerzo: *Un melocotón maduro, una sopa de harina de avena con leche y azúcar; pescado hervido: pan tostado y manteca; una copa de leche.*
Comida. *Sopa, rosbif; arroz blanco; espinacas, pan y manteca; "puding", de manzana y tapioca.*
Cena. *Harina de maíz con leche y azúcar; una taza de cacao; pan y manteca; compota de manzana y biscochos.*

• RATAFIA DE CODONYAT

Amb el nom de ratafies coneixem molts licors dolços que no forçosament són fets amb nous verdes. Aquest ratafiat de codonyat tenia també un valor terapèutic perquè servia per dolors d´estómac, i per gent que anava desventrallada.

S'escolleixen ben bons i madurs. Es pelen i es tallen a trossos, netejant-los amb aigua fresca. Després es premsen ben fort fins a recollir sis litres de suc de codonyat, i se li barrejan de seguida dos litres y mitj d´alcofoll de 90 graus, posat tot en un recipient a proposit. Se li afegeixen els seguents generos: ametllas amargas 3 grams; cañella en branca 8 grams; clavell d´especies 4 grams, tot una miqueta trinchat. Tingui´s en aquest estat durant un mes. Passat aquest temps se li afageix el seguent: cuixaro... disolt en fred, compost d´un quilo y mitg de sucre per un litre d´aigua. Per últim es filtre bé i s´embotella, quedant un licor deliciós.

• CONSERVA DE TOMATE

Se pelan y quítan las granas. Se pone a escurrir en un trapo la pasta que queda. Se pesa por libra, se le juntan tres onzas de sal. Se pone a cocer.

PEP VILA. *Llicenciat en Filologia Catalana.*
Autor, entre altres molts treballs, de "Les litúrgies del menjar a les terres gironines".

Retrat de Lluís Companys amb altres autoritats a l'Hostal de la Gavina de S'Agaró l'any 1933, poc després de la mort de Francesc Macià (Vicenç Gandol. AMSFG, Fons de Pere Rigau i Roch).

Al costat, celebració del primer Corpus Christi un cop acabada la guerra civil l'any 1939 (Pere Rigau. AMSFG, Fons de Pere Rigau i Roch).

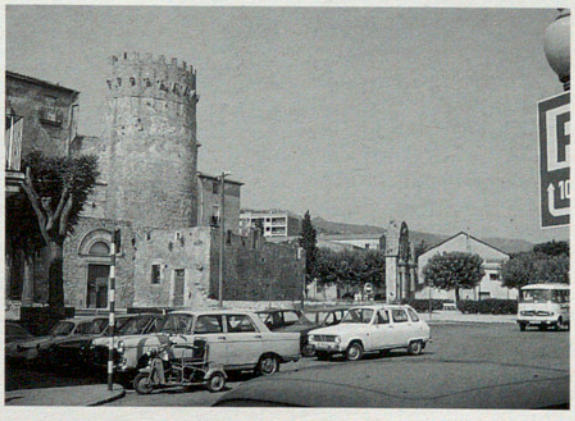
A baix, plaça del Monestir durant la dècada dels 70 (Josep Granés. AMSFG, Fons de Josep Granés).

Catalogació i digitalització de l'arxiu d'imatges

L'Arxiu Municipal custodia un important volum de fotografies sobre la ciutat de Sant Feliu de Guíxols, per tal de facilitar l'accés dels usuaris, ha iniciat el tractament de les mateixes, consistent en seva catalogació i digitalització.

L'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols compta en l'actualitat amb prop de 18.000 imatges aplegades principalment gràcies a les nombroses col.laboracions de particulars que s'han anat ressenyant al butlletí des de l'any 1989. Destaquen pel seu volum els fons dels fotògrafs professionals Josep Granés i Pere Rigau, el fons del fotògraf afeccionat Francesc Llorens i la col.lecció de la Galeria Espuña. Per altra part, hi ha també el fons fotogràfic municipal amb imatges relatives a protocol, urbanisme i publicacions. A partir de totes aquestes fotografies es poden documentar una gran diversitat de fets, persones i llocs de Sant Feliu de Guíxols des de mitjan segle passat fins avui dia.

Amb la intenció de facilitar l'accés a la totalitat de les fotografies, per tal que es pugui conèixer i difondre la riquesa del seu

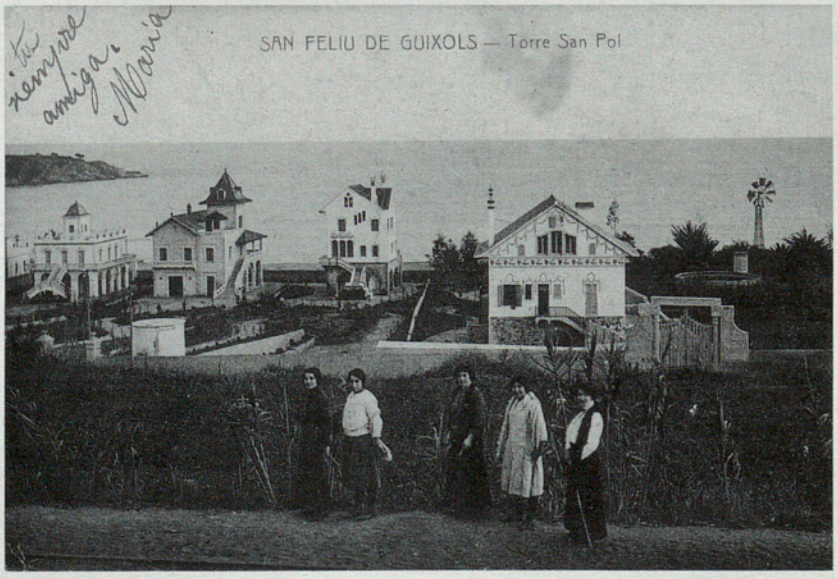

A dalt, barques de mitjana fondejades al racó de Llevant cap a l'any 1890 (Autor desconegut. AMSFG, Col.lecció de la Galeria Espuña).

A baix, vista dels xalets noucentistes de Sant Pol poc després de la seva construcció l'any 1910 (L. Roisin. AMSFG, Col.lecció de la Galeria Espuña).

Amb la digitalització els usuaris podran disposar més fàcilment de les imatges que siguin del seu interès.

contingut, l'Arxiu Municipal ha adquirit a l'Ajuntament de Girona una aplicació informàtica específica per a la descripció de les imatges, apc imatge, la qual permet fer les recerques i alhora, visualitzar per pantalla les imatges digitalitzades. Deixant de banda la precisió i exhaustivitat que ofereix aquesta aplicació a nivell de consulta, amb la digitalització de les imatges els usuaris podran disposar més fàcilment de les reproduccions que siguin del seu interès. El mes de juliol es va iniciar la catalogació de les imatges i, actualment s'està procedint a la informatització dels registres corresponents a un primer grup de cap a 3.000 fotografies. Per a la tasca de documentació i descripció de les fotografies l'Arxiu va comptar durant els mesos de juliol i agost amb la col.laboració de Marcel Comas, Xavier Conchillo, Núria Cucharero i Ester González, a qui volem agrair molt especialment no només la seva dedicació sinó també la seva cordialitat. Es preveu que, amb la inauguració del nou edifici, l'Arxiu podrà posar a disposició dels usuaris el catàleg de pràcticament la totalitat de les imatges.

M. ÀNGELS SUQUET. *Arxivera.*

NOTÍCIES
DE L'ARXIU

Adquisició del fons de Francesc Llorens Compañó

El passat mes de juliol, l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols va adquirir al sr. Lluís Roig i Llorens el fons de Francesc Llorens i Compañó, constituït per 1.900 diapositives estereoscòpiques en suport de vidre fetes per l'autor durant els anys 20 i 30. El conjunt és d'un gran interès per la qualitat de les imatges, tant des del punt de vista tècnic com pel contingut, i també pel seu excel.lent estat de conservació. Les diapositives, un magnífic exemple de la producció d'un fotògraf afeccionat, mostren els centres d'interès del seu autor. Per una part destaquen les fotografies sobre el mar i la pesca, tirades tant a Barcelona, on residia, com a Sant Feliu de Guíxols, lloc d'estiueig. A banda de les anteriors, la major part de les imatges corresponen Sant Feliu, concretament a les activitats pròpies de les vacances: excursions per la zona, especialment a la costa, estades als banys de Sant Elm, ballades de sardanes, anades a mercat, etc. Un tercer grup d'imatges correspon a sortides a muntanya i, finalment, hi ha algunes vistes de Barcelona, principalment de Montjuïc durant els preparatius per a l'Exposició Universal de l'any 1929. L'Arxiu iniciarà properament el tractament del fons, que quedarà a disposició dels usuaris un cop estigui digitalitzat, per tal de garantir la seva conservació.

Vista d'una avinguda del cementiri municipal.

DARRERES DONACIONS
DE L'ARXIU

05.06.2000
Joan Martí i Sala
Negatiu de la publicitat del fabricant Janó.
4 impresos de J. Janó (1931).
4 " Indicaciones para el descorche...
Corcho.
Industrias químicas, 1951.
Ley del tinbre... 1955.
2 clixés metàl.lics de zenc, d'impremta Minerva. Janó.

06.06.2000
Família Llandrich/ de Blas
Col.leció de postals de Girona.
Concursos para 1953. Federación Española de Pesca.
Concurso Oficial de pesca Martíma. Playa de Aro, 1959.
IV Festival Estival de Musica, J. Garreta. Ayuntamiento de SFG, 1975.
Concert per l'Orfeó català. Programa, 1934.
Viatges blaus, 1928.
Concert de tardor, Palau de la música catalana., 1923.
Concert OCB, 1981.
Tècnica de Cambra, L'Arlequí de Paper, 1977.
Concert Respighi, 1980.
11 butlletins de la FEDAPA.
3 Estatuts d'APAS (fotocòpies).

13.07.2000
Àngel Garcia
Vidal i Domingo, A, Historia universal. 1897.
1 moneda.

04.08.2000
Enric Caldas Miquel
In memoriam, 26 setembre 1926.
A Juli Garreta, amb firmes.

01, 12 .06. / i 25.09. 2000
Lluís Roig Llorens
Revista S'Agaró, 1966.
M. Poy, Elementos de aritmética....., Barcelona, 1819.
Tres recordatoris del bateig de Joan Roig. 1903.
Album. Fotografias de S. Feliu de Guixols. A. Mauri. SFG (1898).
Dues monedes antigues 1675 i 1706.
20 paper/moneda de temps de la Guerra Civil.
25 fotografies de SFG.
10 segells "Homenatge a la URSS.1937".
10 segells d'Unió Catalanista.
2 cartolines del "Plato Unico y Dia sin postre".
full de racionament. BCN, 19.02.1938.
Cèdula de l'11.05.1940.

Continua a la pàgina següent

Ve de la pàgina anterior

DARRERES DONACIONS

2 fulls d'accions de la S.A. La Renaixensa, 1902.

Manuscrit familiar 1829, amb receptes de pastisseries i d'altres.

Diverses receptes soltes.
Rebuts de "cóps de blat" (s.XIX), com a pensió que Josep Mateu paga a Vicens Gros.

*Sis **pergamins** familiars:*

- SFG, 9.07.1481
Legítima de Pere de la Tor, mariner viudo, a favor de la seva filla i gendre Vicenç Manyó.
- SFG, 07.12. 1580
Joan, Bartomeu i Antoni Ayguaviva, fills comuns i legítims d'Antoni Ayguaviva, difunt, fan donació de béns a la seva mare Caterina.
- SFG, 19.08.1594
Bernat Roquer, pagès, veí de la parròquia de Santa Cristina d'Aro, ven a Antoni Montcada, corder, de SFG, i a Jerònima la seva esposa, una peça de terra-vinya de quatre vessanes del mas Prat, del terme de Sant Feliu. Hi signa l'abat Miquel Sobrarias.
- SFG, 03.02.1599
Antoni Buixó, bracer de SFG, fa venda del dret de "lluir i quitar" una peça de terra situada a Montjoi, a favor d'Anton Camps.
- Blanes, 8.06.1608
Anton Montcada, corder de SFG, fa hereu dels tots els seus béns el seu fill Andreu.
- Vall d'Aro, 16.05.1664
Antoni Camps, pagès de SFG, i Joan Gallart, negociant també de SFG, permuten una peça duna vessana de terra del Montjoi, per una altra de les hortes del monestir.

Manuscrit, principis de segle (aprox.) de classes de comptabilitat, etc.
Tiquets d'impostos municipals (burots).
Carta comercial del 1864.
Abonament de cadires al Passeig (1925).
Cèdules personals (1878-1942)
4 targetes de proveïments (1945)
Dues esqueles-carta de a família (1930 i 1931).
Revista militar de marina.
Inscripció militar,1936.
Camp de concentració de presos, 1939 (4 fulls).
Certificat 1940.
Declaració de família 1940.

21.08.2000
Família Espuña/Ibáñez

Fotografies
3 imatges de l'Ermita de Sant Grau.
1 imatge d'un àpat als banys Sant Elm.
1 imatge d'acte oficial davant l'Ajuntament. Lliurament de trofeus al futbol guixolenc.
1 imatge (pintura) de l'entrada d'una casa.

Programes
2 prog. cinematogràfics del cinema Victòria de SFG.
2 prog. D'obres teatrals al teatre Novetats de SFG.
Prog. Campionats de Catalunya de natació. Organitzats pel Club Natació Guíxols. (1923)
Prog. Festivales náuticos S'Agaró. 11 a 15 d'Agost de 1951.
Prog. Concurso de sardanistas en la plaza del "Roserar" en S'Agaró. agost 1951.
Prog. Gala social conmemorativa del primer aniversario de la fundación del Instituto de Estudios Guixolenses. 3/1/1952
Prog. Temporada oficial de conciertos 1955-56 en el Palacio de la Música.
Prog. Viatges Blaus. IV Excursió Marítima a SFG i S'Agaró. I Aplec sardanista de la Costa Brava amb la col·laboració dels "Amics de la sardana de Sant Feliu".
12 Prog. d'esdeveniments futbolístics. (1916, 1918,...)
Prog. del teatre Victoria de SFG; Antonio Machin y su gran espectáculo. 20/9/1951.
Prog. IV concurs de teatre català amateur al teatre Sala Stadium de BCN. 30/10/1935.
Prog. de los festejos que con motivo de la festividad de San Juan Bosco, patrón de la cinematografia, se celebraran en SFG. 31/1/1952 i 7/2/1952.
Prog. Exposició d'Art d'amateurs locals. Agrupació Romea. Del 1 al 8 d'agost de 1934.

Reglaments
Reglamento del Nuevo Casino la Constancia de SFG. 1920
Reglamento para la concesión de Pensiones de Retiro, de viudedad y de orfandad a los empleados de la Compañía del Ferrocarril de SFG a Girona. 1927

Tríptics
Exposición Internacional Barcelona 1929. Sección Deportiva Estadio.
International Exhibition of Barcelona 1929. Spanish Village.

Publicacions
Publicacions "Ermita de Sant Elm" Núm. 2. Setembre 1929.

Guies
Guia de la Costa Brava (English)

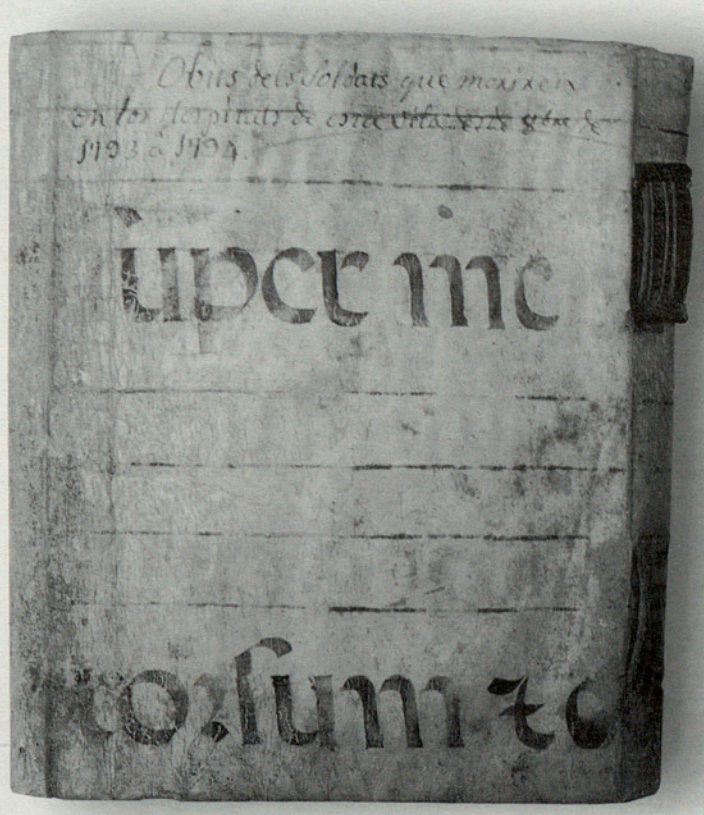
Altres
Exemplar Diario de Barcelona de avisos y noticias. Juliol, 1935.
Estatuts Asociación de Música de SFG. 15/9/1924.
Invitación del Instituto de Estudios Guixolenses per la presentació de l'espectacle "Nocturno Andaluz" (en anglès, francès i espanyol). Juny 1951.
Estampes publicitàries sobre una pel·lícula de Luis Mariano i una d'estrangera.
"Cantinflas" ninot retallable.
7 Cromos d'artistes americans.
Anunci 'una cançó de Carlos Gardel "Espérame" amb Goyita Herrero. (format postal).
Autògraf d'Isabel de Castro (Actriu)
Autògraf de Josep Subirana (Manel dels Ous).
Homenatge de Claudi Fernández Castanyer; des de les secretaries de l'Associació de teatre Selecte i la Federació Catalana de Societats de teatre amateur.

St. Feliu: centre hospitalari de campanya (1793-95)

Durant el conflicte bèl.lic, conegut com a Guerra Gran, sorgit entre el govern de Carles IV d'Espanya i el de la República Francesa creat per la Revolució, la vila de Sant Feliu esdevingué un gran centre hospitalari i un gran cementiri.

Quan el 7 de març de l'any 1793 la Convenció francesa va declarar la guerra a l'Estat Espanyol, ningú s'imaginava l'alt cost en vides humanes i pèrdues econòmiques que això comportaria a ambdós països. Especialment durs i sagnants es varen mostrar els primers combats davant les poblacions del Rosselló (Ceret, Thuir, Elna, Portvendres, etc), l'estiu de 1793 quan el general Ricardos avançava victoriosament sobre els exèrcits de Deflers, Lemoine i Dagobert.

Coincidint, però, amb el contraatac realitzat per les forces del general Turreau, començaren a aparèixer a Sant Feliu els primers soldats ferits i malalts provinents del front. De fet, gràcies a un llibre de defuncions que es guarda a l'arxiu parroquial titulat *Obits dels soldats que moriren en los hospitals de esta Villa des de 8bre de 1793 a 1794* podem fer un seguiment gairebé exhaustiu del que va succeïr i, alhora, representà per el veïnat guixolenc. D'aquesta manera, contràriament al que es pot suposar, l'hospital municipal de la vila no va aixoplugar en el seu interior a cap soldat procedent del camp de batalla. Tan sols tres infants de les Reials Guàrdies Espanyoles n'havien fet llit durant el mes d'abril de 1793, quan es dirigien amb els seus regiments a la frontera; un dels quals va morir després de 18 dies d'haver ingressat. Així ho demostra l'estudi d'altes i baixes de l'hospital guixolenc.[1] Sens dubte, la manca de capacitat de l'hospital va fer que els soldats fossin allotjats a diferents indrets de la població. S'habilitaren ràpidament dependències al monestir (*hospital de San Benito*), a l'església de Sant Joan (*hospital de San Juan*), alhora que s'utilitzaren també dues cases particulars propietat del municipi que tenien llogades a Mònica Riembau i Francesc Patxot i Font.[2] No cal descartar tampoc l'aixecament d'algun tipus de centre d'acollida mòbil per part dels militars, que acabarien de formalitzar els hospitals anomenats, *Santa Teresa, San Rafael (cases Riembau i Patxot?), San Pedro i General de Montserrate.*

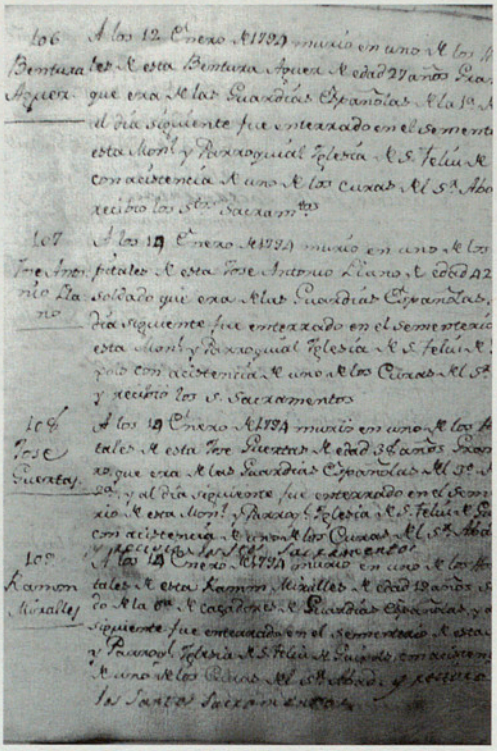
Llibre del *Òbits dels soldats que moriren en esta vila...1793-1794* (Arxiu parroquial).

• DISTRIBUCIÓ I IDENTIFICACIÓ DELS SOLDATS MALALTS I FERITS. CAUSES DE DEFUNCIÓ

Per diverses notes manuscrites dels comandaments militars, entaforades en les cobertes interiors del llibre parroquial, podem saber que cada hospital de la vila comptava amb una identificació concreta (*hospital de San Juan, hospital de San Rafael, etc*). Dins les seves dependències, els malalts quedaven inicialment identificats per una numeració personal adscrits a una sala mèdica. Es prenien, doncs, tot tipus de dades personals, militars, familiars, així com darreres voluntats, sempre que s'hi fos a temps. Només en cas de defunció, els oficials passaven aquestes afiliacions al rector, per tal d'inscriure-les al llibre d'òbits:

1. (AHMSFG) Llibre de l´hospital municipal núm. 2. *"Ahont se continuaran los comptes que aportaran los administradors del Hospital de la vila de San Feliu de Guíxols".*

2. En haver de desocupar aquests dos habitatges abans d'acabar-se el lloguer, l'administració de l'hospital va haver de retornar la part proporcional d'arrendament de 17 dies a Mònica Rimbau, i de 3 mesos i 9 dies a Francesc Patxot, *"per poder ocuparlas la tropa lo dia 11 8bre".*

Pàgina interior del manuscrit parroquial.

El nombre de soldats morts a Sant Feliu va elevar-se a un total de 329 militars.

"Hospital de San Pedro, 3ª sala, numero 6. Antonio Hurtado Santa Maria, de 17 años, Cabo 2º de la 5º Cia, del 4º Batallón de Reales Guardias Españolas, murió a las 8 de la noche del dia 22 de noviembre de 1793 y recibió los Santos Sacramentos.Hijo de José y Teresa, natural de Jeréz de la Frontera. Francisco Mas, párroco, entregará lo que dice la carta de Antonio Hurtado que son 10 reales que una vez que los dexa para su alma, assi mismo dexa dos partidas de dinero que le han de venir de su madre y de su tia".

Tanmateix, la major part d'aquestes morts –sempre segons les notes oficials militars- foren degudes a *"calenturas, ocupación y sofocación del pecho"*, que equivaldria a febrades altes i pneumònies. En cap d'aquestes anotacions es fa esment de ferides de bala o d'explosions.

El nombre de soldats que varen morir a Sant Feliu de Guíxols, entre els mesos d'octubre de 1793 i febrer de 1795, varen elevar-se a un total de 329 militars: 2 capitans; 1 sergent de 2ª classe; 6 caporals de 1ª; 8 caporals de 2ª; 1 tambor i 311 guàrdies (273 d'infanteria lleugera; 37 caçadors i 19 granaders). De tots aquests, a excepció dels dos capitans, tan sols un dels soldats morts provenia de família noble. Es tractava del jove Juan Becerril Herrera, de 22 anys, infant de la primera companyia del sisè batalló, natural de Rinconada, bisbat de Sevilla, *"hijo de Dn.Juan y de Dña. Josefa, tiene en poder de soriano 38 reales y los papeles de la Capitania y Nobleza de su Padre, y si muere se le enviarán a su Madre, Barcelona-Sevilla".*

• OCTUBRE-DESEMBRE DE 1793

Entre el 15 d'octubre i el 31 de desembre de 1793 es varen produir en aquests hospitals 79 defuncions. Per graduació: 1 caporal de 1ª; 2 caporals de 2ª; 1 tambor, i 75 soldats.Aquests soldats provenien de diferents zones de la península: Toledo, Madrid, València, Saragossa, Lleó, Oviedo, Lugo, Sevilla, etc. Dos d'ells catalans: Pere Torrent, natural de Reus, de 22 anys, tambor de la 5ª. companyia, que morí el 7 de desembre, i Narcís Serra, nat a Llagostera, de 21 anys, soldat de la 6ª, companyia del 5è, batalló, que ho féu el 12 de desembre. La mitjana d'edat d'aquests militars era de 28,78 anys (entre 17 i 52 anys), per bé que el gruix de defuncions se situà majoritàriament entre els soldats de 22, 24, 26, 30 i 40 anys. Així mateix, el dia que hi va haver més baixes als hospitals de Sant Feliu (octubre-desembre 1793), va ser el 28 de desembre amb vuit morts.

• GENER-DESEMBRE DE 1794. GENER-FEBRER DE 1795

Entre l'1 de gener i el 31 de desembre de 1794 hi hagué 241 defuncions en els hospitals de Sant Feliu. El gener, però, va ser el que més baixes va causar (136), precisament quan els dos exèrcits s'havien retirat als quarters d'hivern, després que Ricardos ocupés Cotlliure. El mes de febrer hi va haver 39 morts; el març, 34, i a l'abril, 13. Fins al mes d'agost no hi tornà ha haver cap expiració. Aquell mes es comptabilitzaren un total de 8 òbits; el setembre 9; l'octubre 3; el novembre 4, i el desembre 2. D'aquests, tres d'ells eren catalans: Ciprià Rebollat, natural de Reus, de 30 anys, soldat de la 4ª. Companyia del 2n, batalló, que morí el 19 de gener; Pere Feliphe, de Barcelona, de 25 anys, de la 4ª, companyia del 1r, batalló, que ho féu el 23 del mateix mes, i Claudi Bya Severa, nascut a Vinebre, de 24 anys, soldat de la 1ª, companyia del 6è batalló, mort el 6 de març.

La mitjana d'edat d'aquests militars (gener-desembre 1794) se situà en els 24,44 anys (entre 17 i 46 anys), malgrat que el gruix de defuncions dels soldats va recaure entre els de 22, 23, 24 i 25 anys. Els dies que hi varen haver més baixes als hospitals de Sant Feliu foren el 17 i 18 de gener, amb onze i vuit morts respectivament. Per gradu-

ació: 2 capitans; 1 sergent de 2ª; 5 caporals de 1ª; 5 caporals de 2ª; i 233 soldats.

L'any 1795 se'n comptabilitzarien només 4 morts: una el mes de gener i tres el febrer, amb una mitjana d'edat de 29 anys. Per graduació: 1 caporal de 2ª, i 3 soldats.

• MISSES I LLOCS D'ENTERRAMENT

Pel recompte fet en el llibre d'òbits parroquial, podem dir que 309 soldats varen rebre els sacraments abans del seu decés (94,22%). La resta -d'un total de 19 militars- 13 d'ells (3,96%) varen morir sense poder-se'ls subministrar, i 6 soldats (1,82%) només se'ls pogué administrar un dels sacraments (penitència, eucaristia o extremaució): *"Dn. Hipólito Salaberni, de 46 años, capitán de la 5ª, Compañía del 2º Batallón de Reales Guardias Españolas, murió el 27 de setiembre de 1794. No recibió sacramento alguno por haberse hallado muerto"*.

Depenent de la graduació, doncs, l'acte litúrgic -celebrat l'endemà de la defunció- comptava amb dues modalitats. Els soldats rebien generalment una missa simple pel *"padre de almas"*, de vegades, fins i tot, un cop enterrats. En canvi, per als dos oficials i un caporal de 2ª, natural de Ceuta, es varen fer misses cantades amb cos present i amb l'assistència de la comunitat de monjos i beneficiats.

Dels 328 militars enterrats a Sant Feliu –un d'ells va ser traslladat a Palamós- 290 reberen sepultura al cementiri parroquial situat davant la Porta Ferrada (15 d'octubre 1793-4 d'abril 1794). La resta, 38 soldats, els portaren a un descampat del sector de Mascanada, o *"campo santo destinado para este efecto"* (4 d'abril 1794-21 de febrer 1795), i que el situaríem on hi ha l'actual cementiri municipal.

• DESPESES DELS HOSPITALS DE CAMPANYA

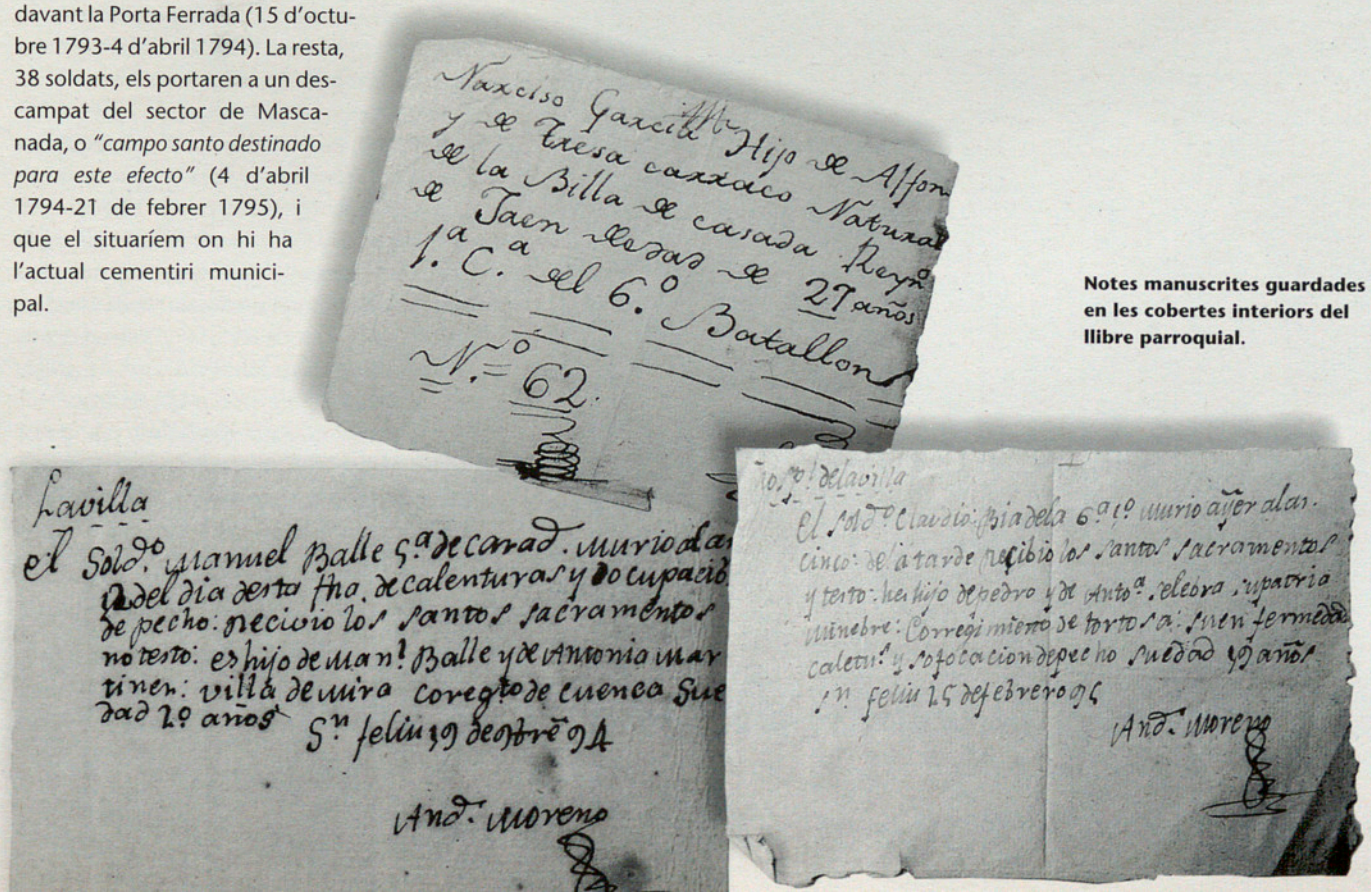
Tot i revisar diversa documentació municipal per tal de valorar la despesa econòmica que va suposar a la vila el manteniment d'aquests hospitals -registres de sanitat, manuals d'acords, papers militars, etc.- només el llibre *"Gastos Extraordinaris"* de l'hospital municipal (setembre de 1796), ens dóna una petita mostra d'aquell cost.

La majoria de morts foren degudes a "calentures, ocupación y sofocación del pecho"

Coneixem, doncs, l'import que l'administració de l'hospital va haver de pagar a diversos industrials per netejar i reparar els locals on havien estat atesos aquells soldats. El total d'aquestes obres, on hagueren d'intervenir paletes, fusters i pintors *"per són treball fet en las casas del Hospital, després de haver eixit la tropa"* pujà a 613 lliures barceloneses i 12 sous.

Finalment, també es varen pagar els honoraris del notari Rafael Pérez (3 lliures barceloneses) on es justificaven notarialment els danys ocasionats als edificis habilitats per a hospitals.

GERARD BUSSOT.
Investigador i col·laborador del "L'Arjau".

Notes manuscrites guardades en les cobertes interiors del llibre parroquial.

Pere Mates (vers 1490/95-1558). Pintor guixolenc del cinc-cents.

Dins aquell model importat i farcit, en la major part per forasters, que va ser el Renaixement català, caldria destacar esporàdiques i comptades aportacions d'artistes autòctons, que van saber assimilar una sèrie de canvis del nou model pictòric europeu. Pere Mates no només en fou un dels pocs exemples sinó que va sobresortir d'entre la majoria dels seus col·legues en abundor i qualitat d'obra, denotant ja fos a través de simplificacions o d'interpretacions, poc agossarades sovint -però segures i correctes-, aquesta assimilació de novetats per la pintura catalana.

Retaule de Segueró (1535/50?) Museu d'Art de Girona (foto Arxiu Mas). Detall de la taula de la Resurrecció. Veiem el monograma en l'escut.

La ciutat de Girona va ser, durant els primers decennis del segle XVI, un important centre de la pintura renaixentista a Catalunya. La llista dels artistes autòctons i/o forasters que hi passaren o que hi trobem instal·lats i actius -com Aine Bru, Perris de Fontaines, Joan de Borgunya, Jaume Fontanet, Gabriel Pou, Francesc Espinosa, Pere Mates, etc.- dóna fe de l'activitat artística que va tenir lloc a la zona. Però d'entre aquests cal destacar-ne el darrer, el qual, originari de Sant Feliu de Guíxols, no només va esdevenir el membre més destacat d'una ramificada nissaga d'artistes, sinó que també se'l considera el més prolífic dels pintors gironins del segle XVI i un dels millors pintors catalans del període.[1]

Nascut entorn el 1490/95, es degué traslladar ben aviat a Girona, perquè ja hi consta documentat com a pintor el 1512.[2] De primer residí i tenia l'obrador al carrer de la Cort Reial[3], i des del 1535, potser arran del seu matrimoni -es casà amb Anna Mir, natural de Besalú i neboda d'un beneficiat de la Seu de Girona-[4], s'instal·là a la placeta de Sant Feliu, al capdamunt del carrer de les Ballesteries[5], on morí el 22 d'octubre de 1558.[6] Fins aquesta data, el taller de pintura de Pere Mates desplegà una gran activitat per les comarques del bisbat de Girona, del Ripollès a l'Empordà, passant per la Garrotxa, el Gironès i la Selva.

Malgrat que tot i que la seva trajectòria artística és documentada només en part -i potser, la documentació relativa a peces conservades seria menor sinó se li atribuïssin una sèrie de taules que

apareixen firmades amb el monograma "MTAS", d'altra banda podent ésser llegit com a "TVMAS", o "T. Mas" o "Thomas"- la coneixem amb una relativa amplitud i solidesa, perquè en la pintura de Mates, s'hi entreveuen unes característiques molt constants que permeten dibuixar un estil dotat d'una certa continuïtat i regularitat. Estil que va encuriosir i animar a l'empordanès Joan Sutrà Viñas a establir-ne la compilació del catàleg fonamental de la pintura de Mates. Aquest ja s'inclinà, sens cap prova documental encara, a interpretar per "Matas" el característic monograma que esmentàvem amb que apareixen signades algunes taules. El treball de Sutrà, dut a terme sense documentació escrita, però amb l'experiència que li oferia la professió de restaurador, va ser ben positiu i serví perquè els especialistes, d'ençà d'aleshores, s'hagin interessat pel nostre pintor i li hagin dedicat alguns estudis.

D'aquesta manera s'atribueixen a Pere Mates el retaule de *Sant Iscle i Santa Victòria* de la capella del castell del senyor Marquès de Millars (Museu d'Art de Girona, i col·lecció particular Millars), el retaule de *Santa Magdalena* de la Catedral de Girona, -posteriorment altar de *Nostra Senyora de la Mercè*- (Museu de la Catedral, Girona); el retaule de *Santa Maria* de Segueró i de *Sant Pere* de Montagut (Museu d'Art de Girona), el retaule major de l'església de Sant Pere de Lligordà (destruït el 1936), un retaule de *"la Mare de Déu"* procedent del monestir de Sant Llorenç del Mont (destruït el 1936), un altre de l'església de *Sant Andreu* de Llorona (destruït el 1936) el retaule major de la parroquial de *Santa Cecília* de Molló (destruït el 1936), el retaule major de *Sant Pere de Rodes*, i d'altres obres, -conservades algunes, perdudes les altres i de les quals en resta tan sols un testimoni fotogràfic- que juntament amb les de procedència incerta que hi ha guardades en col·leccions particulars donen compte de la dilatada producció retaulística de Pere Mates i del seu pes en el marc de la pintura del segle XVI.

Com a curiositat tenim el fet que algunes de les obres de Pere Mates les trobem en monestirs o en possessions de monestirs de l'orde de Sant Benet, com ara el monestir de Sant Pere de Rodes o el de Sant Llorenç del Mont, o l'església de Santa Cecília de Molló que pertanyia a Santa Maria de Ripoll. En aquest sentit potser no és mera casualitat que Pere Mates fos originari de la nostra població, on trobem el *monestir*, regentat llavors per l'orde benedictina i amb el qual podrien existir-hi coneixences personals o potser vinculacions familiars. Així mateix, no sabem si va influir positivament en les comandes que l'oncle de la seva muller fos beneficiat de la catedral de Girona, però en tot cas sabem que Mates va realitzar diverses obres per a la seu gironina.

Pel què fa a la seguretat dels vincles amb la nostra ciutat, sabem per testimonis documentals que

Se'l considera el més prolífic dels pintors gironins del segle XVI i un dels millors pintors catalans del període.

1. Per a una síntesi i avaluació crítica recents de l'obra de Pere Mates en el context de l'art català del segle XVI, vegeu J.GARRIGA, 1986 (amb la col·laboració de M.CARBONELL): *L'època del Renaixement, s. XVI (Història de l'Art Català, IV), Edicions 62, Barcelona, 1986.*
2. Segons J.CLARA, 1982b: "Dades inèdites sobre el pintor renaixentista Pere Mates", a *Revista de Girona*, 101, 1982, p. 318.
3. Loc.cit. J.Clara, 1982b, p. 319.
4. N.CASTELLS-J.CLARA, 1981: "Noves dades sobre els pintors Mates" a *Revista de Girona*, 97, 1981, p.278; també loc.cit. J.CLARA, 1982b, p. 318-319.
5. J.SUTRÀ VIÑAS, 1956-1957: "Contribución al estudio de la obra de un pintor renacentista", a *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XI, 1956-1957, p.106; també loc.cit. N. CASTELLS-J. CLARA, 1981, p. 278; 1982b, p. 318.
6. *Loc.cit. N.CASTELLS-J.CLARA, 1981, p..278-279; loc.cit. J.CLARA, 1982b, p 318.*

El taller de pintura de Pere Mates desplegà una gran activitat per les comarques del bisbat de Girona.

A la pàgina anterior, retaule de Sant Pere de Montagut (1535/50?). Detall de la taula del Calvari.

A baix, prèdica de Sant Joan Baptista (1536). Col·lecció particular (foto Arxiu Mas). Dins el marc d'interpretació de canvis foranis, veiem l'efecte de profunditat espaial en la taula.

el 1536 arran d'un casament entre una Narcisa Mates amb un paraire de Tossa, amb residència a Sant Feliu, Bartomeu Capderer, els noms de Pere Mates i Jaume Mates apareixien com a germans de la contraent.[7] Així mateix, en aquesta data, trobem que la seva mare Margarida apareixia com a vídua de Jaume Mates, brasser de Sant Feliu i que a la parella, en motiu del matrimoni, se li va fer donació d'una sèrie de propietats de la família, situades totes elles dins el terme de Sant Feliu.[8]

Així doncs, si tant la mare com els germans de Pere residien a Sant Feliu, seria una pressuposició lògica, com apunta J.Clara[9], pensar que el nostre pintor era també guixolenc.

Els altres pintors del mateix llinatge Mates –Nicolau, Gabriel, Damià, Joan— establerts a Girona o a Barcelona provenien d'altres branques familiars, també d'origen *ganxó* però no directament entroncades amb el taller de Pere Mates.[10]

Les notícies exhumades dels fons arxivístics pels estudiosos han permès no tan sols precisar i augmentar la biografia artística de Pere Mates, encara incompleta però definitivament consolidada, sinó sobretot confrontar-la amb la producció d'altres pintors del mateix llinatge familiar, abundant malgrat avui gran part resta perduda. A més aquesta tasca, de retop, ha permès de relacionar més adequadament l'obra de Pere Mates amb el context de la pintura gironina i catalana del cinc-cents.

XAVIER CONCHILLO. *Historiador de l'Art.*

7. Loc.cit. J.CLARA, 1982b, p. 318.

8. Loc.cit. J.CLARA, 1982b, p. 318-319.

9. Loc.cit. J.CLARA, 1982b, p. 318.

10. J.MARQUÈS CASANOVAS, 1977: "Una tabla del pintor Pedro Matas", a *Revista de Girona*, XXIII, 79, 1977, p.114; loc.cit. N.CASTELLS-J.CLARA ,1981, p..279-281; J.CLARA, 1982ª: "El retaule de la capella del Corpus de la catedral", a *Revista de Girona*, 99, 1982,p.175-176; loc.cit. J.CLARA; 1982b, p. 318-319; J.CLARA, 1983: "Nicolau Mates, pintor de Sant Feliu de Guíxols", a Estudis sobre temes del Baix Empordà, Institut d'Estudis del Baix Empordà, 2, 1983, p.125-139.

Obres de restauració de l'església de Sta. Maria de Fenals d'Amunt

Des de fa uns mesos s'estan portant a terme importants obres de restauració i consolidació de l'església romànica de Sta. Maria de Fenals d'Amunt, situada al cim d'una carena a l'extrem oriental de les Gavarres, dins del terme municipal de Castell-Platja d'Aro. Aquesta intervenció està essent sufragada per l'ajuntament del municipi que també disposa d'una subvenció de la Diputació de Girona.

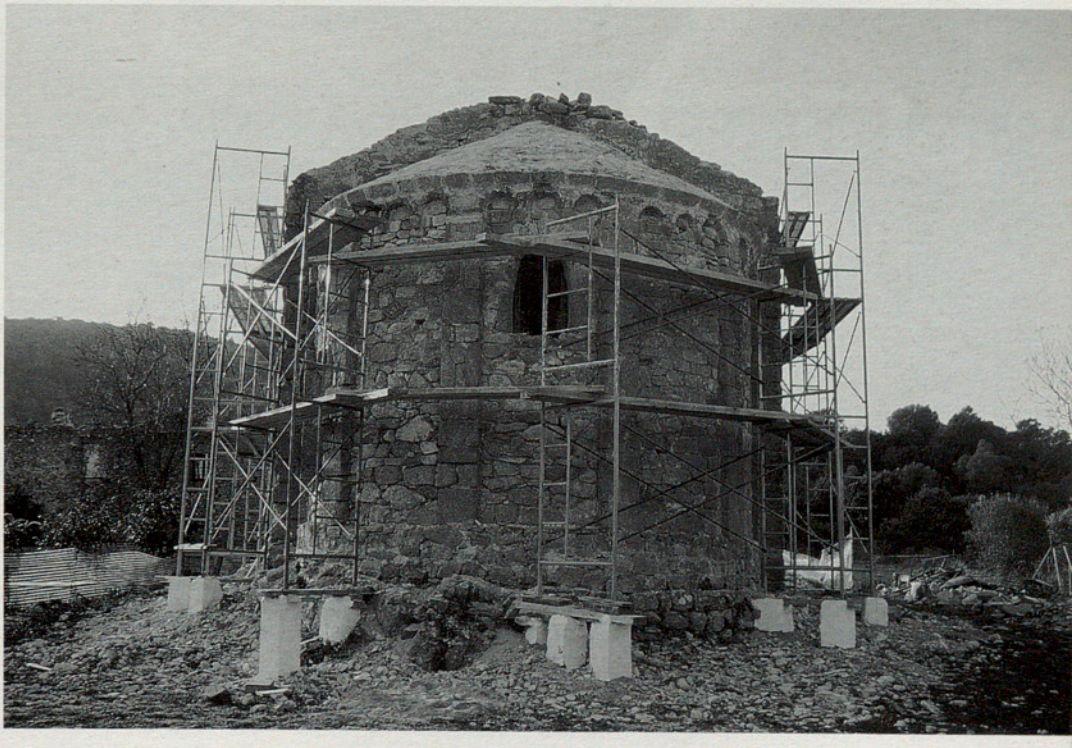
L'església consta d'una sola nau, força allargada, amb una coberta de volta de canó i un absis a la capçalera cobert amb una volta de quart d'esfera. És una construcció característica del romànic del segle XI, amb elements de decoració llombards al parament exterior de l'absis.

El temple va patir important danys estructurals al segle XV quan, possiblement per efectes d'un terratrèmol, la part frontal de la nau es va enfonsar. Posteriorment, aquesta part fou refeta amb una doble façana i una coberta formada per un simple embigat de fusta. Aquestes obres no van solucionar definitivament el danys estructurals que havia patit l'edifici, és per aquest motiu que al segle XVIII, davant l'amenaça de ruïna que ja presentava l'església, li fou retirat el culte en una visita pastoral del bisbe. A partir d'aquest moment l'edifici va passar a ser utilitzat com a pallissa del veí Mas del Monjo. Des d'aleshores, i fins a l'actualitat, el procés de degradació ha estat constant, al qual s'ha d'afegir l'espoli d'alguns elements ornamentals del temple, com per exemple els carreus de pedra que conformaven la portalada d'entrada a l'església.

El lamentable estat de conservació en què es trobava l'església fou denunciat als anys '60 pel desaparegut historiador guixolenc Lluís Esteva i Cruañas, a través de dos articles publicats a la revista *Àncora*. Posteriorment, diverses entitats i nombrosos particulars, com l'especialista en arquitectura romànica de l'Empordà Joan Badia i Homs, han remarcat la necessitat urgent d'intervenir davant el perill imminent de ruïna.

Les obres que s'estan efectuant actualment han de suposar la consolidació definitiva de l'edifici així com l'arranjament del seu entorn. Paral·lelament s'ha previst la realització d'una intervenció arqueològica que permeti recuperar possibles estructures anteriors o associades a la mateixa església.

GABRIEL DE PRADO. *Arqueòleg.*

Imatge de l'exterior de l'absis amb les bastides que s'han muntat per permetre la seva restauració.

Quan l'explotació del suro era una activitat econòmica important, en el pati de la casa s'hi emmagatzemaven les pannes. ***Foto: Pere Sala.***

A la seva dreta, detall del pou i safareig, situats enmig dels horts. ***Foto: Pere Sala.***

L'horta del mas Casa Nova

La Casa Nova és un dels pocs masos de l'Ardenya que han resistit -almenys fins ara- al ràpid procés de despoblament d'aquest massís, sobretot durant els darrers 50 anys. Construïda lluny de la concentració urbana, enmig de turons i de suredes, la Casa Nova ha conviscut, des del segle XIX, amb pagesos, llenyataires, jornalers del suro, carboners i, fins i tot, algun pastor que hi ha tancat el ramat a la recerca de millors terres de pastura.

Com la majoria dels masos que integraven el massís de l'Ardenya, els principals ingressos provenien de l'explotació del bosc. Segurament l'origen de Casa Nova l'hem de vincular a l'expansió vinícola i de la indústria surera.

Originàriament es tractava d'una construcció senzilla, com moltes de les masies que es van bastir a la muntanya durant aquella època. Tenia únicament planta baixa, amb dues teulades de poca inclinació i es trobava –com ara- envoltada per un mur de pedra. La cleda defineix un pati d'un gran atractiu, escàs en aquestes contrades, on antigament es recollia el bestiar de la casa i el de pas, i s'hi emmagatzemava principalment suro i llenya. Més tard, però, la casa incorporà una edificació annexa, formada per dos pisos, que ha perdurat fins als nostres dies. Segons expliquen en Melcior Pijuan i la Lourdes Bruguera, masovers d'aquesta casa des de 1930[1], les parets de la pleta servien, a banda de tancar-hi bestiar, com a protecció.

Els seus terrenys, caracteritzats per un gran pendent, no són els millors per a la pràctica de l'agricultura.[2] No obstant això, a principi de segle la casa ja gaudia, com a mínim, de dues zones de cultiu adjacents. La primera, encarada al puig de les Cols, consistia en un conjunt de feixes que, seguint pendent avall, constituïen una horta dedicada exclusivament al consum personal dels habitants del mas. La segona, més gran i mirant al mar (situada on actualment s'ubica la piscina de la urbanització i els seus voltants), era de secà i produïa principalment userda *(Medicago sativa)* i civada *(Avena sativa)* pels animals.

A la fotografia que s'adjunta a l'escrit, del setembre de 1967, s'indiquen les dues zones descrites. També s'inclouen dues taules que il·lustren alguns elements que van conformar -i encara conformen- el patrimoni agrícola del mas de Casa Nova.

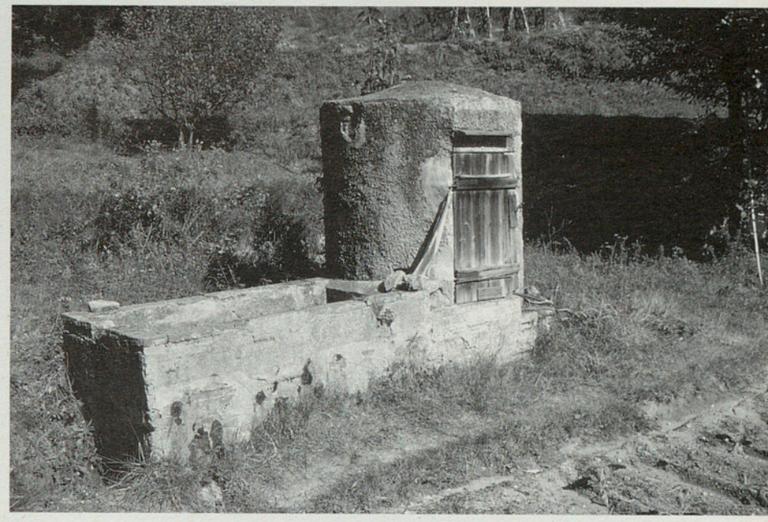
Però existien tres zones més dins la propietat que, a mitjans de segle, també es treballaven: la vinya Puça, amb una superfície aproximada de 2 vessanes[3], on es produïen principalment cigrons *(Cicer arietinum)* i civada; el pla de Fuset, d'1 vessana, amb una plantació majoritària de fesolets *(Vigna unguiculata)*, i l'hort d'en Camisola, amb una extensió de mitja vessana. Aquesta darrera era especialment valorada pels propietaris i els masovers per ser de morfologia planera i per la disponibilitat d'aigua, fet que els permetia l'obtenció de verdures amb més facilitat.

A mesura que les parcel·les de la urbanització Casanova –urbanització dissenyada a mitjans anys seixanta- es van anar ocupant, l'activitat agrícola del mas es concentrà únicament en l'horta de ponent (indicada amb un "1" a la fotografia).

1. De fet, la Lourdres va anar a viure-hi més tard.

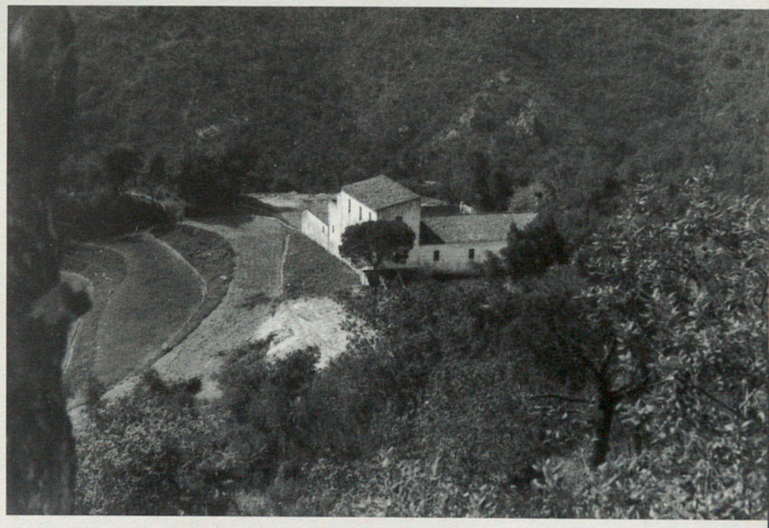
2. Un dels mapes que Albert Palahí va incloure en el llibre *Els Sòls de Sant Feliu*, l'any 1989, il·lustra la poca aptitud agrícola d'aquests sòls. Tenen un qualificatiu de IV dins una escala que va de l'I al V, essent més fèrtil el sòl del tipus I.

3. 1 vessana=0'2187 ha.=2.187'4 m2.

A baix, vista dels camps de civada i userda, a principis dels anys setanta. Actualment en aquests camps s'hi ubica la piscina de la urbanització. ***Fotografia cedida per Melcior Pijuan.***

Podriem vincular l'origen de Casa Nova a l'expansió vinícola i de la indústria surera.

Fotografia aèria de l'any 1967 on s'hi inclou el mas de Casanova. (1) Horts; (2) Conreus de secà; (3) Mas de Casa Nova; (4) Riera de les Comes.

A baix, detall de l'horta amb el pou, vistos des d'un lloc proper a la casa. ***Foto: Pere Sala.***

El paisatge que envolta actualment el mas es fruit de la combinació d'un paisatge tradicional i d'un procés urbanitzador que, lentament, l'està encerclant...

Actualment, a banda de les verdures de temporada, mesclades entre les diferents feixes també s'hi planten diverses espècies aromàtiques i medicinals, com el julivert *(Petroselinum crispum)*, el marduix *(Origanum majorana)*, la menta *(Mentha piperita)*, la farigola *(Thymmus vulgaris)* o la marialluïsa *(Lippia sp.)*. I també hi creixen de manera espontània alguns arbustos com l'arboç *(Arbutus unedo)* o el ginebró *(Juniperus communis)* i altres herbes medicinals com l'orenga *(Origanum officinalis)* i el romaní *(Rosmarinus officinalis)*.

Al mig de l'hort hi ha un pou que probablement es va construir paral·lelament a la construcció del

4. La fanga és una eina de ferro que pren forma de forquilla, té el mànec fet de fusta i serveix per girar i airejar la terra. Tradicionalment ha estat una eina molt utilitzada per la gent del camp. Els camps de cal Panarro, per exemple, al marge de la riera de les Comes, encara avui podem observar com es fanga.

Detall de les feixes situades a la part inferior dels terrenys. ***Foto: Pere Sala.***

mas. Aquest pou, del qual n'aconsellem la visita, va servir antigament per regar els camps i abeurar els animals de la casa. Posteriorment, s'hi va annexar un safareig. Actualment, encara abasteix d'aigua la casa, però des de 1969 ho fa impulsat per un motor elèctric.

En Melcior treballa la terra com havia après dels seus pares. Des de fa uns anys ha abandonat la fanga[4], però encara continua enriquint el sòl a base de fems i terra de bosc. A l'hora de regar, s'obre el pas de l'aigua procedent d'una bassa propera perquè vagi inundant cada feixa.

L'entorn de Casa Nova no és, en cap cas, el mateix que va trobar en Melcior quan s'instal·là a la masia. El paisatge que envolta actualment el mas és fruit de la combinació d'un paisatge tradicional, estretament arrelat a l'activitat secular del mas, i d'un procés urbanitzador que, lentament, l'està encerclant...

Els autors agraeixen sincerament les estones viscudes amb en Melcior i la Lourdes, la seva companyia i les seves valuoses explicacions.

CECÍLIA JORI I PERE SALA.
Membres de l'associació "Ardenya. Patrimoni i Natura".

L'activitat agrícola de Casa Nova a mitjans de segle XX	
Algunes eines que s'hi utilitzaven	Fanga Rascló Arpelles Tràmec Forca
Animals	Un "matxo" Un ase (després del matxo) Un ramat de cabres (aproximadament 20-25 caps) Conills Gallines
Conreus de secà (anteriors a la construcció de la urbanització)	Userda (*Medicago sativa*) Civada (*Avena sativa*)
Horta	Patates (*Solanum tuberosum*) Faves (*Vicia fava*) Pèsols (*Pisum savitum*) Mongetes (*Phaseolus vulgaris*) Cigrons (*Cicer arietinum*) Tomaquera (*Lycopersion esculentum*) Cirerer (*Prunus avium*) Figuera (*Ficus carica*)

Font: ***Melcior Pijuan*** *(comentari personal).*

L'activitat agrícola a Casa Nova l'any 2000	
Algunes eines que s'hi utilitzen	Motocultor petit Rascló Arpelles Tràmec Forca d'acer de quatre punxes
Bestiar	Gallines Conills
Horta	Patates (*Solanum tuberosum*) Mongetes (*Phaseolus vulgaris*) Enciam (*Lactuca sativa*) Col (*Brassica oleracea*) Bròquil (*Brassica sp.*) Faves (*Vicia fava*) Pèsols (*Pisum savitum*) Fesols (*Vigna unguiculata*) Raves (*Betu vulgaris ssp. rapa*) Tomaquera (*Lycopersion esculentum*) Cirerer (*Prunus avium*) Figuera (*Ficus carica*) Besses pel conills.

Font: ***Melcior Pijuan*** *(comentari personal).*

Detall de les nervadures de la volta gòtica de l'església de Sant Feliu.

Conjunt de la nau gòtica del temple del monestir.

Sobre el gòtic del temple del Monestir

Unes paraules de l'historiador Antoni Pladevall ens inviten a reflexionar sobre un aspecte del temple del monestir, el gòtic. L'any 1338 el bisbe exhortava els ciutadans a contribuir en la seva construcció.

Llegeixo a la revista *Serra d'Or* del passat mes de setembre una suggerent entrevista a Antoni Pladevall, teòleg, historiador i historiador de l'art. Com sempre, diu coses realment interessants. Entre altres, parla del gran patrimoni artístic que ha heretat l'Església, i de la seva manca de mitjans econòmics per a tenir-ne cura de la conservació. De manera que l'Estat haurà d'esmerçar-hi esforços. I ho raona, afirmant que l'Església -tot i ser-ne la institució hereva- no n´és ben bé la propietària, sinó que és la dipositària d'un patrimoni que ha anat fent el poble al llarg dels segles i que, doncs, ha d'estar al servei de tota la comunitat.

Penso, tot seguit, en el temple del monestir de Sant Feliu. A poc a poc, s'hi han anat fent obres. Es va refer el teulat, les sales annexes a la rectoria, la sala de damunt del presbiteri (s. XVII), i

Al fons, el cor i la volta romànica que entronca amb la gòtica, més alta.

molt aviat es faran obres a la Porta Ferrada. Es preveu, bàsicament, de cobrir-la novament per a evitar una erosió més greu dels seus carreus. I tot això amb diners públics. I està bé que així sigui, perquè s'està parlant del manteniment de l'edifici o monument més important de la ciutat.

També, a l'interior de l'església i amb recursos propis, la parròquia ha anat fent petits treballs de recuperació: la capella del baptisteri, la capella de l'orgue i la sagristia. Entre altres coses d'interès, em crida l'atenció que mossèn Antoni Pladevall digui que al gòtic català no se li dóna tota la importància que té. I potser sí que, en el nostre cas, destaquem sempre el valor del romànic de la Porta Ferrada (s. X), i ens passa per alt la rellevància i esveltesa de la nau gòtica, que es pot apreciar bé des del seu interior.

Cal destacar la rellevància i esveltesa de la nau gòtica del nostre temple.

En un altre treball, l'eminent historiador de què parlem resumeix perfectament els trets de l'art gòtic.

• L'ART GÒTIC

"La plenitud medieval, eclesiàstica i doctrinal, té un exponent material, que és l'art gòtic. Un art racional, de llançament i d'equilibri, d'estudi i de lluminositat. És un art nascut al centre de França, que servirà perquè les ciutats puguin bastir catedrals d'altures i proporcions extraordinàries que simbolitzaven la riquesa i el poder dels reis, eclesiàstics i burgesos. És l'art que varen adoptar també els ordes mendicants i que els permetia disposar de grans espais coberts sense obstacles interiors i aptes per a reunir molta gent.

A casa nostra entrà un xic en retard, i inicialment el trobem com a art de transició o d'acabament d'obres començades dintre l'estil romànic, com les catedrals de Tarragona o de Lleida o els monestirs de Sant Cugat i de Santes Creus.

L'orde dels dominicans és el primer que bastí edificis plenament gòtics en la desapareguda església del convent de santa Caterina de Barcelona o en l'encara subsistent i meravellosa de Sant Domènec de Girona.

Aviat aquesta modalitat s'imposarà, sobretot en les ciutats, i així es faran els grans edificis gòtics de la catedral de Barcelona, iniciada l'any 1298, la de Girona, començada en 1312, església reial de Santa Àgata del Palau Reial de Barcelona, la gran església de Santa Maria del Mar, començada en 1329, i moltes altres arreu del país, que sovint quedaren inacabades per entrar Catalunya, igual que altres sectors d'Europa, en una forta crisi d'economia i creativitat en la segona part del segle XIV".[1]

En aquest context històric general s'ha de situar la construcció de l'església "nova" o el gòtic del temple del nostre monestir.

• L'ESGLÉSIA "NOVA" O EL GÒTIC DE SANT FELIU

Ja fa deu anys, donàvem la notícia que un document de l'Arxiu Municipal parlava ja de "les parets de l'església nova" l'any 1317[2]; és a dir,

de la construcció de la part gòtica del temple del monestir.

El 15 de maig de l'any 1338, el bisbe de Girona Arnau de Montrodon atorgava indulgències a tots aquells que contribuïssin en l'ampliació o construcció de la nova església parroquial, amb almoines, o bé amb aportacions en treball o en material, bàsicament pedres i fustes.[3]

Heus, ací, la transcripció del document:

"Arnaldus dei gratia Espiscopus Gerundensis universis Christi fidelibus per gerundensem civitatem et diocesis constitutis ad quos presentes pervenerint vel cuislibet ipsorum loca tenentibus. Salutem in domino et bonis semper operibus habundare. Tanto nos ad pietatis opera libencius invitamus quanto ad ea exercenda vos invenire credimus promptiores. Cum igitur in loco Sancti Felicis Guixellensis nostre diocesis ad laudem Dei et beati Felicis, ad cuius honorem et laudem fuit quoddam Monasterium constructum, in quo est eclesia que propter sui construccionem est amplianda, vel potius de novo construenda, quedam ecclesiam construi aut alia que ibi est ampliari contingat, ut idonee a Christi fidelibus dignis, et congruis honoribus frequentetur. Considerantes etiam quod ad consumationem ipsius operis, quod valde sumptuosum erit maxime attenta potentia dicti loci, absque vestra et aliorum Crhisti fidelium subvencionibus propie sibi non suppetant facultates, nec idem opus posset laudabiter consumari. Ideo devocionem et universitatem requirimus et in domino exortamus vobis in vestrorum remisionem peccaminum, nichilominus suadentes, quatenus, ut cohoperatores sitis operis supradicti de bonis a Deo vobis col.latis ipsi operi ecclesie, pias elemosinas et grata caritatis subsidia tramitatis, ad ipsum opus faciendum in adducendo largiendo seu adduci faciendo lapides, fustam ac alia qualitercumque et quomodocumque ipsi operis utilia, et necessaria, dando aut ministrando, ut per hec et alia bona que domino inspirante feceritis ad eterna gaudia mercamini feliciter pervenire. Vobis autem rectoribus ecclesiarum nostre diocesis, et vestrum loca tenentibus dicimus et expresse mandamus, in virtute sancte obedientia et sub pena excomunionis, quantius cum Nuncius operis ipsius ecclesie, a vestras ecclesias venerit elemosinas petiturus, ipsum benigne recipiatis et indulgentiam nostram, in presentibus litteris benefactoribus ipsius operis comisso vobis populo exponatis ac ipsum ad benfaciendum ipsi operis ecclesie sollicitis monitis inducatis. Operantes ab ipso premium qui in centuplum remunerat omne bonum. Nos vero de domini nostri Jhesu Christi misericordia confidentes, omnibus penitenibus et confessis, qui ad opus ipsius ecclesie de bonis suis aliquid legaverint, seu legari procuraverunt, ac etiam elemosinas porrexerint, et fustam, lapides, ligna et alia ad dictum opus necessaria portaverint, dederint, seu aportari fecerint, aut ad ea auxilium, consilium, vel favorem dederint, quadraginta dies de iniuncta sibi penitencia per Spiritus Sancti gratiam misercorditer relaxamus, presentibus post consumationem ipsius operis minime valituris. Datum Gerunde idus madii. Anno domini Millesimo Trecentesimo tricesimo octavo".

Un document de l'any 1317 ja parlava de l'església "nova" o gòtica.

A dalt, document del 15 de maig del 1938, del bisbe de Girona Arnau de Montrodon.

A baix, a l'esquerra, clau de volta (sant Jaume i sant Cugat), finestral gòtic i vitrall de Domènec Fita, a la capella del Santíssim (o de Sant Feliu).

ÀNGEL JIMÉNEZ.
Llicenciat en Història Medieval i arxiver.

1. PLADEVALL, A., *Història de l'Església a Catalunya*, Edit. Claret, Barcelona, 1989, pàg. 103-104.

2. Pergamí núm. 17. Cf. JIMÉNEZ, A., "Notaria i més notícies de la capella de Sant Nicolau", *Informatiu de l'Arxiu i Museu de Sant Feliu de Guíxols*, núm. 5. Setembre, 1990.

3. AMSFG, Pergamí 33. Núm. de registre 1.320.

Suggerències de Benet Julià i Figueres

La lectura que el Dr. Benet Julià fa dels nostres anteriors L'Arjau li suscita una sèrie d'interrogants a tenir en compte. En la propera revista, des del Museu i en forma de resposta, es continuarà pensant sobre aquests interrogants.

• SOBRE ELS GRAFITS APAREGUTS AL NOSTRE MONESTIR L'ANY 1998

En el butlletí de l'àrea de cultura del passat mes de febrer (ARJAU núm. 36) Néstor Sanchiz i Guerrero presentà un molt interessant escrit sobre uns grafits apareguts en dependències del convent benedictí local, que esbossen siluetes de bastiments propis dels segles XVII i XVIII, inspirades en el model del clàssic xabec mediterrà.

És comprensible la sorpresa del descobridor d'aquests dibuixos i autor del citat article, i per aquests motius acaba indicant la seva impossibilitat, ara per ara, de saber i comentar qui en foren els autors i la causa que els va moure a fer-ho, però sí que pot assegurar que degueren ser persones enteses en coneixements nàutics, pels detalls dibuixats.

Llegint aquest article, m'ha vingut a la memòria un altre escrit, aquest és d'E. Zaragoza (Àncora núm. 1798 - any 1982) i amb el títol de "La escuela de marineria del monasterio de Sant Feliu de Guíxols", d'on tot seguit n'esmento uns fragments força indicatius sobre la qüestió que ens plantegem: "Y la tarea de la preparación teórica de los guixolenses aspirantes a la Marina Española la asumieron los monjes benedictinos, (...) quienes, además de mantener gratuitamente a diez niños, a quienes se les enseñaba a leer y escribir, cuidaban de la formación de otros nueve muchachos más, a quienes preparaban con amplios conocimientos de geografía y de normas del arte de navegar, con el fin de que pudieran enrolarse luego en la Armada Española. Así lo manifiestan en una relación de 1785 enviada al Conde de Floridablanca, que deseaba saber las actividades de tipo social del monasterio."

Els grafits podrien ser gravats en els dormitoris o aules dels futurs alumnes a pilotins o pilots.

Grafit d'una embarcació trobat al monestir per Néstor Sanchiz.

Per tant tot això fa preguntar-se si els indicats grafits pogueren ésser gravats en els dormitoris o aules dels futurs alumnes a pilotins o pilots.

Suggereixo que potser és un camí interessant a seguir en una futura recerca.

• SOBRE EL POU TROBAT A LA PLAÇA DEL MERCAT ENTRE ELS DIES 25 D'ABRIL I 10 DE MAIG

És conegut com antigament en poblacions de certa importància hi havia els anomenats pous de glaç, construïts en forma cilíndrica i revestits de pedra o maons, a més de la possibilitat de tenir sortida per la part inferior de l'aigua que destil·laven. El seu ús era, generalment a l'estiu, de mantenir fresques les begudes, però també

Pou aparegut durant les obres a la plaça del Mercat i excavat per Gabriel de Prado.

En la nostra població, hi ha documentada la presència d'un pou de glaç.

tenia una utilitat mèdica, de remeiar els malalts afectats d'una forta deshidratació.

En la nostra població, hi ha documentada la presència d'un pou de glaç en el recinte monacal segons s'insinua en un contracte per obres on diu: "la fàbrica d'un quarto de tres naus –celler, graner i cel.la— en el territori on cau el pou de glaç". Així mateix ho trobem indicat en un plànol del convent del segle XVIII.

El Comú també hauria de tenir-ne, car hi ha constància d'arbitris cobrats per l'apartat de "la neu i el vi fred" indicant que pel seu arrendament es cobrava des de 90 lliures a 140 per any, valor semblant, llavors, al del mollatge o dels hostals. Llur contracte era més o menys així: "el postor començarà el dia 1 de maig i acabarà el 30 d'octubre venent la neu o glaç, tant de dies com de nit, a raó de 4 diners la lliura, podent-s'ho vendre a lliures, mitges lliures o a tres unces. Per això se li entregarà uns pesos i unes balances que haurà de restituir. Referent al vi fred es vendrà a tasses, autoritzant igualment de vendre bescuits i avellanes torrades."

Un altre document relacionat amb això és el següent, extret del Manual d'acords de 1707: "Els germans Josep i Ventura Marges pagesos de Sant Celoni, proveiran de tota la neu necessària a la vila, cada tres dies quan sia necessària, des de Pasqua de Resurrecció fins Tots-sants -que seran 150 càrregues-quedant només disculpats per motius de guerra, riuades i morts de cavalcadures. Se'ls hi pagarà 10 sous per arrova de neu". Però algun any, com el de 1764, no es presentà ningú a la subhasta per a ocupar-se'n de la venda, i l'Ajuntament es va veure obligat a contractar per 40 lliures -a fer efectiu en tres cobraments- el traginer Andreu Palet.

Exposat tot això, la pregunta que sorgeix és la següent: On era el pou de glaç de la vila? Puix no recordo de cap lloc de l'interior de la població que n'hagués quedat un testimoni, ja fos per tradició oral, de la seva ubicació; com trobem en altres poblacions amb noms tan significatius, com per exemple, el carrer del pou de glaç, o bé, el carrer de la neu, etc.

Per això en assabentar-me per la premsa de l'aparició de restes d'un pou en les excavacions actuals de la Plaça del Mercat, suggereixo la possibilitat, per la seva situació i forma descrita, de trobar-nos davant d'aquest dipòsit oblidat. Un pou de glaç.

BENET JULIÀ. *Metge i investigador.*

Exposició "Ninotaires Guixolencs" i xerrada de Francesc Vila "Cesc"

El primer dia de la Festa Major s'inaugurava l'exposició "Ninotaires guixolencs" que ha pogut mostrar l'evolució de les obres de Narcís Masferrer, Narmas, així com els treballs de Josep Murlà, Ramon Motjé, Narcís Franquesa, Carles Piqueras, Toni Ferrer, Carles Massallé, Jordi Fabregat, José Asensio i Experimental Ninots. L'exposició, inicialment prevista fins el dia 31 d'agost, es va prorrogar fins el dia 17 de setembre degut al seu èxit.

El passat 31 d'agost, en el marc de l'exposició, tingué lloc una xerrada que sota el nom de "La meva experiènica també com a ninotaire" el dibuixant Francesc Vila Rufes, Cesc, ens donà la seva visió sobre aquest art moltes vegades menystingut i de les seves pròpies experiències com a transmissor de la realitat dels darrers anys a través dels seus acudits diaris. Tot seguit us en fem un breu resum:

"M'ha sorprès de veure els ninotaires que hi ha a Sant Feliu, gran part dedicats a dibuixos d'humor, en nivell divers. És interessant que de cadascun hi hagi aquesta petita biografia, sobretot amb les coses publicades, perquè es veu la comunicació directa de l'artista amb el lector a través del seu dibuix publicat. I com els treballs es transformen en una cosa viva, que la gent comenta i en parla. També m'ha agradat i m'ha sorprès molt el treball de Narmas, al qual ja el coneixia, i fa gràcia veure els primers dibuixos que va publicar i l'evolució que va fent, així com també va bé de comparar els dibuixos de Narmas amb els dibuixants que s'han afegit en aquest camp posteriorment.

Catalunya ha estat país de molts bons ninotaires; recordem les revistes d'abans de la guerra com *L'Esquella de la Torratxa* o *Papitu*, amb els dibuixants que signaven amb noms figurats. Jo considero el treball d'un ninotaire com una obra d'art: a través d'una rialla hi trobem un fons de denúncia, poètic,... En els diaris, els dibuixos d'humor estan considerats com articles de primeres pàgines o editorials. Malauradament, a fora estan molt més ben considerats que a casa nostra.

Vull expressar ara el que ha estat la lluita pels meus ninots a la premsa perquè de segur que hi haurà entroncament i similitud amb els que actualment surten a la premsa. Cada dibuix inclou què es vol expressar, el com, que s'hagi entès, algunes vegades són dibuixos que molesten. Crec que abans de la guerra, les revistes humorístiques eren molt dures amb els prohoms de l'època. Després de la guerra, vam passar quaranta anys sense poder dir res; bé, quaranta no, perquè vaig començar el 1952 a fer el dibuix al *Diari de Barcelona*, d'on en vaig haver de sortir per un acudit. En aquella època tot havia de passar per censura i era curiós perquè molts dels dibuixos censurats després es permetia d'editar-los en forma de llibre, però està clar que ja no era el mateix que en el diari, un mitjà de molta més

Narcís Masferrer, al centre, i altres artistes el dia de la inauguració de l'exposició. ***Foto: X.C-R.***

El ninotaire Francesc Vila "Cesc" durant la conferència del dia 31 d'agost.

difusió i més viu. Era una època molt dura per aconseguir publicar, es feien tres o quatre dibuixos perquè en pogués sortir algun. Després quan varen treure la censura, era llavors el director del diari que vetllava perquè no li tanquessin el diari per una denúncia sobre un dibuix publicat. Jo no he volgut atacar mai les persones, sinó el funcionament de la societat. Després vaig anar al *Tele-Express*, al *Correu Català* i a l'*Avui*. Durant 37 anys, vaig estar fent un dibuix cada dia. Això per a mi era molt angoixant. A més hi havia altres dibuixos setmanals i emnsuals (*Gaceta Ilustrada, Serra d'Or, Cavall-Fort, Por Favor,...*). El meu dibuix no era directament polític, sinó que era la conseqüència de la política, de com funcionaven moltes coses que considerem normals, d'un món en el qual aparentment no passa res. Durant l'època franquista se suggerien moltes coses a través dels dibuixos, que el públic havia d'acaba d'endevinar; d'alguna manera participava en el dibuix, arribava a completar aquella obra.. A mi m'interessava el dibuix sense text.

La paraula ninotaire a vegades es pren amb una mica de menyspreu, però tal com s'ha posat en aquesta exposició, és la paraula ninotaire que en català designa l'humorista gràfic. Moltes persones veuen la tasca del dibuixant com un divertimento. Però jo pateixo quan dibuixo, sempre he patit molt; és una necessitat que tinc però de tos els dibuixos que un ha fet, potser només en considero un 10% molt bons. Encara que tots els dibuixos formen part d'un procés i el context de l'evolució de l'artista. També he tingut la preocupació de no sempre fer el mateix, anar desdibuixant per buscar una major expressivitat.

Jo considero el treball d'un ninotaire com una obra d'art: a través d'una rialla hi trobem un fons de denúncia, poètic,...

Narmas fa un tipus de dibuix contruït, amb unes caricatures extraordinàries; és un dibuixant molt complet en tots els sentits. Hi ha composisició (moltes vegades ell segurament ni se'n dóna compte, li surt per la seva manera de fer). Hi ha tot un procés, segur que ell pateix fent-ho. Però amb el resultat, després ve la satisafcció. Pateix vostè, Narmas?

-No, em surten i disfrutava. Sempre sortien.
Jo, després de trenta-set anys, em dedico ara a la pintura.També pateixo quan pinto. I estic segur que Narmas ha patit fent algun dibuix.
Estic molt content que es faci aquest tipus d'exposició. Moltes gràcies."

En definitiva, Francesc Vila, més conegut com a "Cesc", va delectar als prop d'una cinquantena d'assistents amb un recorregut per les seves vivències i la seva experiència com a professional, així com de la seva visió de l'art i la creació del ninotaire.

SÍLVIA ALEMANY. *Directora del Museu.*

NOTÍCIES
DEL MUSEU

Reconstrucció d'un cubell de fusta

Es tracta d'una reconstrucció i no tant d'una restauració, ja que ens restaven dues fustes laterals i l'agafador del que va ser una galleda de fusta del conjunt d'accessoris que ingressà al museu l'any 1994 provinents del mig desmantellat edifici del Salvament i que Joan Albó va protegir en darrera instància lliurant-lo al Museu de la Ciutat.

La galleda, que forma part del conjunt del Salvament Marítim, un cop reconstruida.

De la galleda a la qual fem referència només en quedaven dos laterals i l'agafador (nansa) de corda, estant les dues fustes unides per la nansa feta d'un tros de corda gruixuda i rematada en els seus caps per uns singulars nusos mariners (nus de pinya). L'aspecte d'aquests nusos ens ha esperonat per refer la galleda de la següent manera:

Refer amb fusta de roure 8 laterals (4 per banda), refer el fons amb fusta de castanyer i refer el cercle major. Donats els diàmetres dels cercles, aquests ens donen també la concavitat de la galleda i el resultat ens ha proporcionat una galleda ben equilibrada estèticament i creiem que força ajustada al que fou en origen. La fusta nova ha estat només tenyida. El cubell consta al registre amb el número 2602 i forma part del conjunt del Salvament Marítim.

La font de l'Ajuntament és de 1852

La font de marbre que fins a la darrera remodelació de l'edifici de l'Ajuntament tots recordem presidint el pati interior d'aquest edifici es troba actualment ubicada al pati o hort del Monestir.

S'ha especulat molt sobre l'origen i l'emplaçament originals d'aquest elegant element del patrimoni guixolenc i hem cregut adient donar les dades que documenten aquest objecte. Dins les Memorias históricas de la Villa de San Feliu de Guíxols desde su fundación hasta el siglo XIX de Francisco i María José Sala (abasten fins l'any 1860), publicades als Estudis del Baix Empordà núm.4 amb pròleg de Lluís Esteva el 1985, trobem aquesta font documentada dins l'any 1852 (paràgraf 281), en els termes següents:
"En medio del paseo de Cristina en la calle de Mar y frente a la de los Árboles, después de demolida la alberca ovalada y el monolito de viento que por medio de bomba la llenaba de agua para el riego del arbolado, se ha edificado otra alberca (...). El 13 de julio se colocó en el centro de la nueva alberca y sobre sólida base un esbelto, airoso y elegante surtidor de mármol labrado en Barcelona y costeado casi todo en 130 duros por esta juventud amiga del ornato público que concibió y realizó bajo los auspicios del Sr. Alcalde, Dn. Rafael Patxot, el proyecto de dicho surtidor. Tiene nueve palmos de elevación. Se compone de zócalo o pedestal de dos cuerpos. El 1º sostiene una bonita y capaz pechina. El segundo, adornado lateralmente con dos delfines, remata en un plato o base llana sobre la que figuran amontonadas con simetría, hermosas y ricas frutas. De entre ellas se levanto un variado juego de aguas que cayendo en la pechina y cruzándose con las que arrojan los del fines, forman un vistoso y agradable conjunto. Alrededor de la alberca se han edificado cuatro poyos circulando un rotundo salón."

La font, que es troba actualment al pati del Monestir.

IV Concurs de Pintura Ràpida

El diumenge 30 de Juliol va tenir lloc la IV edició del Concurs de Pintura Ràpida Ciutat de Sant Feliu de Guíxols. En aquesta edició van participar 54 artistes d'arreu de Catalunya amb un bon nivell de qualitat. El Jurat va constituir-se a les sis de la tarda i el composaven les següents persones vinculades al món de l'art: Tomàs Pla, Clara Isabel Casado, Carles Piqueras, Juame Robles, Jaume Provensal, Lluís

El Sr. Tomàs Pla (dreta) i el guanyador del primer premi del concurs, Lluís Puigròs, davant l'obra guanyadora. Foto: X.C-R.

Bosch i Carme Martinell.
Finalment el Jurat d'aquesta edició va atorgar els següents premis, atorgats pels patrocinadors que relacionem, als següents artistes:
- El premi especial d'aquarel·la, dotat amb 75.000.- ptes i patrocinat per l'Ajuntament de Sant Feliu a l'obra núm. 5, realitzada per Néstor Sanchiz i Guerrero.
- El segon accèssit, dotat amb 50.000.- ptes. i patrocinat per Rètols Futura a l'obra núm.23, realitzada pel Sr. Benet Costa Portas.
- El primer accèssit, dotat amb 50.000.- ptes i patrocinat pel Restaurant Bahia-Hotel Plaça a l'obra núm. 39 realitzada pel Sr. Ernest Descals Pujol.
- El tercer premi, dotat amb 75.000.- ptes. i patrocinat per Col·lecció Jaume R. Figueras a l'obra núm. 20, realitzada pel Sr. Ramon Pujolà Font.
- El segon premi, dotat amb 150.000.- ptes. i patrocinat per Jaurena Art, a l'obra núm. 12, realitzada pel Sr. Narcís Sala Gascons.
- El primer premi, dotat amb 200.000.- ptes. i patrocinat pel Museu d'Història de la Joguina (Col·lecció Tomàs Pla), a l'obra núm.1, realitzada pel Sr. Lluís Puiggròs Puigdellívol.

Totes les obres participants van ser exposades a la sala de l'edifici de l'Ajuntament fins el dia 14 d'agost i van rebre un elevat nombre de visitants.

Inauguració de l'exposició de Joan Jordà

A la Sala d'exposicions del Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols es pot visitar des del 26 de novembre una mostra de l'artista Joan Jordà composada de 70 obres (tela i dibuix).

Jordà, nascut a Sant Feliu de Guíxols el 3 de setembre de 1929, era fill d'Antònia Godó i de Víctor Jordà, ella, cosidora, i ell dedicat als treballs del suro. La infantesa va passar-la a la seva ciutat nadiua, fins que el 1939, a finals de gener, la família travessà la frontera francesa. Aquest fet condiciona tota la seva vida i la seva obra. Internats en els camps de concentració francesos, no serà fins el 1945, acabada la Segona Guerra Mundial quan la família Jordà es reagrupa i s'instal·la a Tolosa del Llenguadoc, on s'acull una important comunitat espanyola. El jove Joan rep uns primers coneixements artístics d'Hernández, pintor també exiliat. Entre 1955 i 1957 assisteix als cursos de l'Escola de Belles Arts de Tolosa, on rep instrucció envers la tècnica de la pintura i del gravat. Tot i que el 1948 i el 1963 participa en dues mostres col·lectives, no serà fins l'any 1975 quan realitza la seva primera mostra individual, iniciant així la seva trajectòria professional. L'abril passat, la Generalitat de Catalunya va organitzar-li una àmplia mostra, acompanyada d'un extens catàleg, a la barcelonina Pia Almoina. Joan Jordà, per primera vegada, va tornar a Catalunya, passant tres dies a Barcelona.
El 1979 fou un dels membres fundadors de la Coordination des Artistes Plasticiens de Toulouse, integrada per deu artistes, que dinamitzen la vida cultural a la regió tolosenca.

L'obra de Joan Jordà, neix i creix del fet viscut a la infantesa: la guerra civil i l'exili. Així, els bombardeigs, l'home aïllat, l'home destruït, la tensió vital són els temes recurrents de tota la seva obra.

Aquesta mostra, que significà el retorn de Joan Jordà a la seva ciutat nadiua, ha estat organitzada per l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols i va ser presentada el dia 29 de setembre del 2000 donant per inaugurada la mostra. La presentació va anar a càrrec de l'historiador de l'Art Francesc Miralles i en l'acte hi van intervenir també l'alcalde de Sant Feliu, Joan Alfons Albó, el senyor Vicens Llorca, Director General de Promoció Cultural, el Sr. Joan Claret, president del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc, i el propi Joan Jordà.

DARRERES DONACIONS DEL MUSEU

Rafel Figueres

De Rafel Figueres se'n podrien dir moltes coses, i entre les més destacades que fou músic a diverses orquestres, compositor de sardanes i sabater d'ofici.

D'aquest peculiar ofici, Enric Figueres, fill de Rafel Figueres, ens ha fet arribar com a donació al Museu d'Història de la Ciutat de Sant Feliu un lot d'estris de sabater que molts guixolencs encara havien vist utilitzar en aquell talleret del carrer Sant Martirià.

El lot està composat per 36 elements i han estat registrats amb els números 2509 a 2522 i 2567 a 2588.

D'EGB a ESO

M'han invitat a escriure quelcom. Qui ha cursat la invitació és en Francesc Aicart. En Francesc és ara un llicenciat en Història i ocupa el càrrec de tècnic del Servei Municipal d'Educació al nostre Ajuntament; tanmateix fou alumne meu mentre cursava l'EGB. Ell era d'aquella mena d'alumnes de qui te'n vas adonant que són a classe després d'unes setmanes que el curs escolar ja ha començat. Suara em ve a la memòria, i no voldria que aquesta em traís, que mai vaig haver d'escalfar-li les orelles. Ell era treballador, silenciós, diligent i endreçat, i en conseqüència afegiria prou sagaç per aconseguir el que es proposava, altrament dit un murri. Si ens hem conegut dins un context educacional, vull entendre que la invitació era per fer una reflexió sobre aquest tema, perquè cap altra judici puc mantenir amb un cert aire de magisteri. Afegiré, perquè d'entrada quedi ben travat el meu discurs, que tot el que escric ha estat pastat amb les vivències, observacions i amb el contacte directe amb adolescents de l'EGB i l'ESO de Sant Feliu de Guíxols.

Convindràs amb mi, Francesc, que l'educació és essencialment diàleg. El diàleg l'enceta la mateixa curiositat del vailet i aquesta la manifesta preguntant. El món que se li apareix és fascinant, alhora misteriós. Quan la inquietud de la curiositat no és dóna, l'únic interlocutor vàlid és el mestre que amatent als silencis proposa les preguntes. La pregunta denota una necessitat i la necessitat accepta els valors. No hi ha cap tècnica capaç d'introduir un valor moral en els hàbits d'un adolescent si aquest no accepta prèviament el diàleg. És per això que el veritable mestre és el vocacional, el que hi dedica la vida i no el temps, aquest fa magisteri; qualsevol altre serà un treballador, un professional de l'ensenyament. L'afirmació que l'educació és fa a través del diàleg no és meva.

Els millors i els més

Manifestació i atur per demanar el parvulari del C.P. L'Estació (16 d'abril de 1985).

Aula de música (fotografia de l'Arxiu Municipal).

Entendre quins eren els objectius de l'EGB vol dir recordar el context històric on es va pastar: el baix franquisme.

grans mestres, tu ho saps, de la Grècia Clàssica als de fa ben poc han observat aquesta conducta dialogant amb els seus deixebles. Si fa més de dos mil cinc-cents anys ja hi havia interès per a l'educació, hom assegurarà que el camí de l'ensenyament hauria d'estar fressat i que amb els avenços tecnològics d'avui hauria de ser cosa de bufar i fer ampolles. Qui així pensa és canari. Causes d'aparició recent han sembrat el desconcert en aquesta antiga saviesa. El Temps! Sí, el temps ha esdevingut una fúria que ha rebentat el diàleg, doncs l'educació. Ens hem de prevenir contra el temps, Francesc amic. Mentre aquest fou aliat solament de poetes, filòsofs epicureistes i ascetes era traduït per *carpe diem*, una circumstància inherent a la condició humana, no era una fi, Vaja! que el temps era un tòpic, quelcom inofensiu. Però, heus ací, que una criatura bicèfala, meitat físic meitat filòsof, un cosmòleg, elevà el temps a necessitat, al que domina l'home, afirmant que el Temps era un número. El Temps és un número que es mou des d'un abans fins a un després. afirmà el cosmòleg. Se n'aprofitaren de la definició els pedagogs positivistes amb l'esperança de canviar la moral imperant. D'aquests és el dogma **el temps és or**. Ja veus el favor que ens han fet a tots: posaren la cobdícia com a moral a l'educació. Des de llavors ha començat un procés involucionista que ha acabat amb el diàleg. Als mestres se'ns exigiria resultats immediats, se'ns violentaria i aquesta violència hi és present a l'acte educacional actual. L'escola ha de ser rendible. És el magisteri del número i el que avui s'exigeix són resultats. El mestre d'EGB i d'ESO viu i palpa aquest neguit, aquesta violència, i lluny de poder-la dominar, ens domina i aclapara.

Entendre quins eren els objectius de l'EGB vol dir recordar el context històric on es va pastar: el baix franquisme. En tot cas fou un pas endavant cap a l'escolarització fins als 14 anys.

Era temps d'aquells volums de fitxes i de la matemàtica de conjunts, d'aules farcides amb 45 i 50 alumnes. Al mateix espai físic hi convivia l'alumne d'intel.ligència desperta i el taujà empedreït, el díscol díscol i el més mansoi. El pressupost per a l'ensenyament era minse. El mestre posat sobre el tallant de l'impossible esdevenia bruixot i cuiner, perquè l'olla s'havia de remenar i fer bullir per a tothom. En acabar el dia, si feies examen de consciència, tan aviat et valoraves amb les virtuts d'un heroi tan aviat et senties un fracassat. Aquestes contradiccions ara les considero, perquè em removien la sang i em donaven alenades de vida de magisteri. Els alumnes, no puc assegurar com, portaven l'esperit de l'abell, s'acceptaven i acceptaven el professor malgrat tot. Bé és sabut que l'alumne d'EGB era sofert i semblava estar entrenat per aguantar, era comprensiu i tolerant. Era fill d'immigrants o nadius de classe mitja baixa que havien après de la misèria econòmica una disciplina espartana. En fi, un alumnat força ben predisposat al diàleg. Jo guardo d'aquells alumnes bells records, records que són llegendes vives. Ells, els pares, són els exemples per als que pugen. En aquella educació llibertària per força el diáleg hi era present. L'EGB acabà per esgotament. Després de vint-i-cinc anys i per les pressions dels mateixos números als mitjans de comunicació, se l'enterrà amb l'epitafi de morta per fracàs escolar.

L'ESO es va imposar per pal.liar les mancances de l'EGB i amb la patent que garantiria l'èxit escolar. Una reforma adaptada i estudiada per a l'alumnat modern, l'habituat a tenir de tot i a obtenir-ho amb immediatesa o fàcilment; però mancat de la moral de sacrifici que tenien llurs pares. Com a sistema disposa de tècniques molt precises: els alumnes arriben classificats i són distribuïts segons possibilitats acadèmiques, hi ha grups de reforç, es disposa de professionals especialistes per a cada matèria, molts més recursos econòmics que l'EGB, en una paraula: ho tenen tot. El número i el temps controlen l'expedient acadèmic: una nota d'avaluació és la suma dels tresos de tres altres notes, la nota final, que possibilita l'obtenció del títol és el tant per cent de notes aprovades, la ratio d'aula ha passat a ser de 25 alumnes, que es redueix a l'hora de reforç o d'un crèdit variable, un crèdit no és altra cosa que 35 hores exclusives d'un matèria en un curs, i un expedient disciplinari és el resultat de la suma de faltes d'un alumne. Res no es dóna a l'ESO que no hagués estat prèviament programat. Quant a màquina, l'ESO ratlla la perfecció.

Recordaràs que t'havia parlat de les fúries de l'ensenyament. És el cas que l'Administració contempla la possibilitat que un alumne amb un expedient disciplinari ben farcit pot quedar inhabilitat de forma definitiva a cursar estudis en el centre on ha sumat les faltes(Decret 266/1977,37). Un alumne d'aquestes característiques no tindrà un comportament semblant al nou centre on vagi destinat? A mesura que es vagi implantant l'ESO no ens quedarà una població d'alumnes errant, sense residència fixa? No reben els nostres adolescents un tracte d'un delinqüent adult? No haurà trencat la normativa de l'ESO els pocs ponts de diàleg que quedaven dempeus?

Després de vint-i-cinc anys l'EGB acabà per esgotament. Per pal.liar les seves mancances i amb la patent que garantiria l'èxit escolar, es va imposar l'ESO.

Podem fer-nos moltes preguntes sobre l'ensenyament actual, però després d'escriure unes reflexions sobre el què ha estat una etapa important de la meva vida com a mestre, he de confessar-te que ara em sento un estrany dins un hàbitat on jo em creia el rei. I són els meus temors a no saber-me explicar prou bé i el meu cinisme recalcitrant que m'han impedit plantejar la pregunta fonamental: quin és el destí últim de l'escola?

BARTOMEU VILÀ.
Professor del Col.legi Sant Josep.

NOTÍCIES
DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

"Festa de benvinguda" a l'Escola Bressol Municipal

Tot passejant m'he trobat amb la meva amiga Maria i la seva filla Mariona que anaven molt de pressa i "agalerades":

- *On aneu!* -he preguntat-.
- *A l'Escola Bressol , que fan una Festa de Benvinguda.*

Tota estranyada els he demanat com és que feien això i m'han dit:

- *Perquè no vens, pot anar-hi tothom.*
- *Doncs mira, us acompanyaré* -he contestat jo-, *a veure què passa.*

Realment no m'esperava el que he trobat:
A l´entrada, els pares eren atesos per una educadora que els anava informant de l'aula on havien d´anar. De mica en mica han anat arribant totes les famílies, les "noves" i les "veteranes": l'educadora del grup els rebia i anava presentant uns als altres; així s'han conegut els pares i els nens/nenes nous i aquests també han pogut conèixer els pares i nens/nenes que ja venien a l'escola bressol el curs passat. Els infants han començat a jugar i, mentre anaven explorant tots els racons de la classe, descobrien un munt de joguines. No us podeu imaginar l´ambient que en pocs moments s'ha creat: els nens amb pilotes, construccions, cotxes, anaven tots d´un lloc a l'altre; els pares i mares saludant-se i explicant-se les seves coses i l´educadora procurant estar per tothom. He vist a l'educadora una mica enfeinada, intentant estar per tothom i que ningú no li passés per alt; en tot moment estava disposada a ajudar i en tot moment tenia una paraula amable per a cadascú.

He observat que la porta que comunicava amb el pati estava oberta i un cop passat el primer moment, els nens i les nenes han anat sortint atrets per la gran quantitat de jocs que té el pati de l'Escola Bressol. Allà s'han trobat totes les famílies de les diferents classes: germans grans, avis, tietes, cosins... i s'ha format un ambient molt agrabable.

Els germans grans que havien anat a l'Escola Bressol, avui s'han sentit com a casa seva; els pares veterans explicaven anècdotes als nous, mentre els petits anaven descobrint tots els racons d'aquest meravellós pati.

Realment he quedat molt sorpresa del que, en pocs moments, s'ha produït a l´Escola Bressol , un ambient tan agradable i distès que donava gust.
Per acabar, les educadores han ofert un pica-pica per a tothom, i així, amb una música de fons molt alegre, tothom s'ha anat acomiadant fins el proper dia 15 de setembre, data de començament del nou curs.

Centre 0-3 anys: experiències en diferents àmbits educatius

Sant Feliu de Guíxols compta amb un model d'educació infantil que desperta cada cop més interès; es tracta d'un model d'escola bressol flexible que, combinat amb l'oferta de nous espais per a infants i progenitors, permet acompanyar i oferir suport a la família des d'abans dels naixement fins als 3 anys.

Aquests darrers dies l'experiència de Sant Feliu de Guíxols ha estat presentada pel seu equip educatiu en el marc de les *5es Jornades d'Innovació Educativa a l'Etapa d'Educació Infantil*, celebrades a Barcelona els dies 5 i 6 de setembre, organitzades per l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, així com a les *2es Jornades d'Intercanvis d'Experiències Educatives del Baix Empordà* celebrades aquest mes d'octubre. En aquesta ocasió, els diversos membres de l'equip educatiu del *Centre 0-3* anys han pre-

sentat diferents comunicacions sobre el model d'escola bressol, el treball amb les famílies i els "tallers" d'activitats que es porten a terme amb els alumnes a les tardes.

A banda de les constants visites que el *Centre 0-3* anys continua rebent per part de tècnics municipals, educadors d'escola bressol i regidors d'educació – ja són més de 40 els ajuntaments que ens han visitat – aquest model també ha començat a despertar interès en el món universitari. Durant el curs passat va ser la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat de Girona - amb qui ja fa uns quants anys que hi ha una relació de col·laboració com a centre receptor d'alumnes en pràctiques - que es va interessar per l'experiència ganxona; així, l'equip educatiu del Centre 0-3 anys va acollir la visita de 65 estudiants acompanyades pels seus professors, i aquest curs 2000-2001 el centre comptarà amb diverses d'aquestes estudiants com alumnes en pràctiques.

Darrerament han estat les Facultats de Ciències de l'Educació de les Universitats de Vic i de les Illes Balears, així com l'Escola de Mestres Blanquerna, de la Universitat Ramon Llull, que han mostrat un gran interès per conèixer amb més detall el model ganxó i establir relacions de col·laboració per tal d'enviar-hi alumnes en pràctiques. Amb aquesta finalitat el director del centre, Vicenç de Febrer, ha estat convidat per aquestes universitats per tal d'exposar, davant d'estudiants i professors, el model integral i multifuncional de Sant Feliu de Guíxols.

Inici de les assignatures de lliure elecció

Ja s'han iniciat tres de les quatre assignatures de lliure elecció previstes per al primer semestre de l'actual curs, assignatures que organitzen l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols i la Universitat de Girona, amb el suport de la Caja de Ahorros del Mediterráneo (CAM): *Tècniques de redacció* a càrrec de la professora Rosa Bertran, *Història de l'Egipte dels faraons* a càrrec del professor Xavier Martínez i *Disseny de la informació turística* a càrrec de la professora Marta Ministral. El proper 11 de desembre s'iniciarà el curs d'*Iniciació a l'astronomia*, amb un èxit d'inscripció assegurat. En aquest primer semestre més de cent trenta alumnes assisteixen als cursos.

Per al proper semestre hi ha previstes tres assignatures més: *Imatges de tres ciutats medievals: París, Roma i Barcelona*, a càrrec del professor Joan Molina, *La por, l'ànsia i la incertesa: els miralls de la literatura fantàstica*, a càrrec del professor Ponç Puigdevall i *Turisme i noves tecnologies*, a càrrec del professor Joaquim Majó. Les inscripcions per aquests cursos es faran al Servei Municipal d'Educació(c/ Penitència 10, Casa Albertí) del 15 de gener al 2 de febrer de 2001.

Bus a l'IESI Sant Elm

Al començament del propassat curs escolar 99-00 ja fèiem saber, mitjançant el full informatiu del mes de març de l'APA A L' APA les gestions que el CEC i l'APA anaven fent per poder tenir el servei d'un BUS escolar per al nostre Centre. Finalment, a mitjans de curs va començar, va al dir sense massa èxit aleshores, ja que en aquell moment els alumnes ja havien fet els seus plans per pujar i baixar de l'IESI(cotxes particulars, motos, bicis, a peu, ...).

Tot i que som conscients que no va ser el millor moment per inaugurar el BUS, n'estem satisfets ja que aquest aprenentatge ens ha permès començar amb el BUS el curs 2000-2001 i, promocionar-lo, tal i com ho vàrem fer el moment de la matrícula sobretot de cara als alumnes més petits.

Amb el BUS descongestionem de trànsit rodat els accessos del SANT ELM, millorant així la qualitat del trajecte dels que tenen el seu costum d'anar amb "el coche de San Fernando un poco a pie y otro andando".

Properament està previst que el BUS arribi fins al mateix Centre, ja que s'està adequant un giratori, just a la part de dalt de l'IESI, tal i com hem anat sol.licitant en diverses reunions amb els responsables de l'Ajuntament.

No cal dir que els horaris del BUS han estat adaptats a les entrades i sortides dels alumnes, així com s'ha procurat que les parades siguin el més properes possible al domicili dels alumnes.

El preu del viatge és de 105 PTA. I hi ha abonaments de 30 viatges a 2430 PTA, això representa 81 PTA per viatge.

Esperem que aquest servei, per a nosaltres molt necessari, gaudeixi d'acceptació per part dels alumnes i professorat del Centre i entre tots fem campanya per aconseguir d'arribar al Centre a PEU o amb TRANSPORT PÚBLIC.

Unint forces per a construir un bon futur als nostres fills

Ja ha començat el nou curs i la mainada, els nostres fills que són els futurs ciutadans adults, han tornat als col·legis.

Enrere deixem l'estiu, que per molts de pares ha estat una temporada de molta feina, mentre, el món de l'ensenyament semblava que dormia...

En el cas de l'IES Sant Feliu no ha estat del tot així. Ja abans de l'estiu començava la lluita tant per part de la direcció de l'institut, com per part del Consell Escolar del Centre, de l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes, i de l'Ajuntament per a aconseguir solucions en temes com la matriculació d'alumnes, deficiències de l'edifici etc.

Vam tenir problemes, vam lluitar junts,

i vam veure resultats molt positius,com ja s'ha pogut llegir tant en articles del Punt diari com de l'Ancora. Per això pensem que no és necessari entrar en més detalls.

Però ens agradaria ressaltar un fet:

Hem unit forces!

La directora del centre i el seu equip van lluitar amb molta voluntat i perseverança per poder aconseguir allò que veien important pels alumnes i la ciutat. El Consell Escolar del Centre va recolzar tot l'esforç que portava a terme l'equip directiu. L'Associació de Mares i Pares d'Alumnes, AMPA, va ser-hi, aportant tot el que podia per recolzar l'esforç de tots amb detalls pràctics i amb tota aquesta energia que els pares senten quan es tracta del futur dels seus fills. L'Ajuntament, el Senyor Alcalde i el Consell Escolar Municipal van aportar la seva part, una influència i "poder" que només ells tenen. I hem pogut veure de part d'Ensenyament els resultats que desitjàvem.

De part de l'AMPA volem donar les gràcies a tots els que es van involucrar d'una manera o altre en aquest esforç en favor del futur dels nostres fills. Som realistes i sabem que encara hi ha moltes coses per millorar, i encara ens queda molt de camí per fer.

Però unint forces, aportant cadascú el seu gra de sorra, segons les seves possibilitats, arribarem lluny.

Un altre estiu d'obres a l'IESI Sant Elm

Dins de les obres RAM 2000 (Obres de Reforma , Adequació i Millora de centres), aquest estiu el nostre institut ha estat objecte d'actuació. Continuant les obres ja realitzades l'estiu del 1999, aquesta nova actuació ha contemplat la pintura exterior de l'edifici principal i la instal.lació d'algunes finestres noves.

Aquestes obres han estat valorades en 10 milions de pessetes.

Des del centre s'ha sol.licitat a la Delegació d'Ensenyament de Girona que s'inclogui en la previsió d'obres del RAM 2001 una nova fase de millora: la instal.lació de la resta de finestres i part de la pintura interior que ha quedat pendent de realització.

Darreres publicacions rebudes

- *Revista de Educación*, núm. 20, 2000, Concejalía de Educación del Ayuntamiento de Cartagena.
- *Recull de legislació educativa*, juliol-agost 2000, Àrea d'Educació, Diputació de Barcelona.
- *Memòria d'activitats*, setembre 98-agost 99, Consell Escolar de Catalunya.
- *Butlletí d'informació*, núm. 5, setembre 2000, Associació Internacional de Ciutats Educadores.
- Salvador Cardús, ***El desconcert de l'educació***, Edicions La Campana, 2000.
- *Guía de información juvenil*, núm. 243, 1 de setembre de 2000, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

Totes les publicacions es poden consultar a la seu del Servei Municipal d'Educació (c/ Penitència, 10, Casa Albertí).

La repressió cultural sobre la biblioteca del casino dels Nois (febrer-maig 1939)

El que aquí exposem és el resultat d'una investigació portada a terme en el marc de la biblioteca del Casino La Constància o dels Nois, per tal d'analitzar els efectes que la repressió franquista exercí sobre el seu fons bibliogràfic el 1939. Ens basem en un registre de llibres on figura l'expressió "retirado" al costat de l'entrada d'algunes obres.

Vista del casino del Nois.

El dia 3 de febrer de 1939 la ciutat de Sant Feliu de Guíxols va ser ocupada per les forces franquistes. Aquest fet va comportar importants repercussions polítiques, econòmiques i socials al municipi, que sempre havia comptat amb una àmplia majoria republicana i federal entre la població.

El nou estat totalitari es basava en l'existència d'una ideologia oficial, d'un partit únic, i d'un cap que concentrà tots els poders de l'estat. Per tal de mantenir aquest ordre sovint va engegar una política de forta repressió contra tota forma d'oposició o protesta: eliminació de persones desafectes i prohibicions sobre l'ús públic de la llengua catalana i els trets culturals propis. Amb la repressió també es van depurar moltes biblioteques públiques o semi-públiques, com la del Casino dels Nois, que és la que hem estudiat. Aquesta depuració no s'ha de considerar un fet anecdòtic, ja que la biblioteca era molt freqüentada i tenia un nombre important de volums i una gran diversitat temàtica. Era la més important de Sant Feliu.

La biblioteca era una oferta ludicocultural més de l'entitat fundada el 1851 sota el nom de Casino La Constancia -posteriorment Nou Casino La Constància-. La fundació d'aquest últim responia a una voluntat recreativa, però amb el temps passà a tenir un caràcter més cultural, fins i tot reivindicatiu. Si bé al principi les activitats més habituals eren els balls, no s'han d'oblidar les tertúlies i la lectura dins la biblioteca. L'època d'or del Casino és abans de la guerra civil, i del 1936 al 1939 s'hi detecta molt poca activitat. El gruix dels socis de l'entitat provenia de sectors progressistes i d'esquerres. Econòmicament, molts dels seus membres procedien de la indústria del suro, des de petits industrials a obrers, aplegant així diferents classes socials. Sembla ser que els treballadors del suro disposaven d'hores lliures i les invertien en un oci formatiu i crític, que era el que els proporcionava el Casino dels Nois. El 1928 l'entitat tenia 950 socis.

A Sant Feliu, ja des de mitjans del segle XIX, hi havia altres casinos, així com també altres centres de tipus ludicocultural, que intentaren completar l'ensenyament privat i públic: Centro Recreativo, Centro Instructivo Obrero o Centro Fraternal. També podem esmentar aquí les tavernes com a llocs de reunió i de cultura oral. Però mentre als casinos s'hi celebraven reunions més serioses, a les tavernes s'hi feia gresca. Els casinos eren el lloc de reunió ideal per als assalariats fabrils ja que, en no tenir una cultura històrica heretada de l'ofici ni un àmbit natural de trobada en les tavernes -com tenien pagesos i mariners-, havien d'omplir el buit cultural mitjançant coneixements i informació en general que trobaven en la lectura. Alhora, aquest moviment cultural ganxó es pot connectar amb tot el moviment català d'ateneus populars, que foren els veritables protagonistes de l'aixecament civil i cultural de Catalunya des de finals del segle XIX. Reflectien un esperit d'associacionisme cultural que també trobem arreu d'Europa, on el moviment intentava suplir les deficiències d'oferta de serveis dels seus governs. Les particularitats de la vida cultural a Sant Feliu i, en especial, del Casino dels Nois, ajudaren a configurar la biblioteca analitzada, de la qual en tenim notícies des de 1879. Sabem que durant els anys de funcionament regular rebia les últimes publicacions en ciència i cultura del seu moment, aplegava molts volums i una bona hemeroteca, i tenia un horari d'obertura molt dilatat. A partir de 1927, però, entrà en crisi, tal com ho va començar a fer

el mateix Casino en conjunt. Malgrat tot, durant la guerra civil la biblioteca va ser usada per estudiants de l'Institut que hi havia a prop, a la Casa Patxot, l'actual Cambra de Comerç.

En resum, la biblioteca, pel fet de pertànyer a una entitat interclassista però amb afinitats ideològiques, aplegava diferents branques cognitives, però en una mateixa direcció cultural: la del gust pel coneixement. Una anàlisi del fons permet una classificació en deu tipus de publicacions: autors catalans; novel.la espanyola; novel.la europea; llibres d'art; ciències naturals; llibres eròtics i de medecina venèria; tecnologia i oficis; filòsofs, pensadors i polítics; hemeroteca; premsa. Als anys 30, la biblioteca tenia més de 2.500 volums, sense comptar amb revistes i premsa periòdica. Si bé la quantitat és força respectable, la seva importància rau més en la qualitat dels llibres i en la utilització regular que en feien socis i estudiants. L'esmentada ocupació franquista de Sant Feliu va comportar la fi de la biblioteca tal com havia estat fins llavors: se'n van retirar els llibres que contradeien els principis sobre els quals s'assentava el nou estat totalitari. Els termes que cal utilitzar per parlar d'aquesta eliminació dels llibres que impedien la homogeneïtat politicoideològica del règim són "depuració" o "purga".

La depuració de la biblioteca va tenir lloc entre el febrer i l'abril de 1939, i possiblement va ser portada a terme per un catalanista de dretes que hauria resultat adequat per aquesta tasca degut a la seva enorme cultura. Lògicament el depurador actuava obeint les ordres d'altes instàncies, però evidentment l'Alcaldia Gestora municipal i la FET-JONS local havien d'estar al corrent de tot plegat. La depuració va ser laxa i superficial, donat que només es van retirar aproximadament un 2% del total de volums que contenia la biblioteca. La repressió cultural fou alhora ideològica perquè hom va seleccionar els llibres que exposaven un pensament contrari al que es volia imposar.
Els autors dels llibres retirats de la biblioteca del Casino es poden agrupar en tres tipus bàsics que respondrien al que el règim veia com els grans perills per al nou estat:

"Jura de Bandera" a Sant Feliu de Guíxols. ***Foto: P. Rigau.***

A baix, desfilada dels anys quaranta. ***Foto: P. Rigau.***

a) Autors relacionats amb una tendència nacionalista i/o catalanista. Qualsevol nacionalisme que no fos l'estatal era vist com un atac a la unitat d'Espanya. Es van retirar llibres d'autors activistes d'una tendència republicana-federal catalanista tals com Marcel.lí Domingo i Antoni Rovira i Virgili, llibres d'autors catalanistes conservadors, com Francesc Cambó, Joan Estelrich i Enric Prat de la Riba, i llibres d'altres autors nacionalistes en general, com Domènec Martí i Julià, Hernández del Mas, Ferran Soldevila i Antoni de Bofarull.
b) Autors sospitosos pel fet d'observar la qüestió social des d'un punt de vista diferent del del nou règim, fet que, generalment, respondria a una filiació demòcrata o d'esquerra. En aquest grup hi trobem llibres d'autors relacionats amb la societat francmaçònica com Georges Jacques Danton i Lorenzo Fran, llibres d'autors compromesos amb els principis republicans com Volney, Eusebio Blasco i Manuel Azaña, i llibres de teòrics amb

idees frontalment antagòniques a les del nou règim, com Marx, Durkheim, Gor'kij, Rousseau, Voltaire, Zola i Bakunin.

c) Autors amb un punt de vista respecte a la religió i la moral que no coincideix amb el de l'Església jeràrquica i dogmàtica. En aquest grup hi ha llibres d'autors catòlics que es desvien de l'ortodòxia religiosa d'aquesta doctrina, com és el cas de Carlos Jamark, Miquel Mir i Noguera, Segimon Pey-Ordeix, Constanci Miralta i Víctor Oliva; llibres d'autors laics que critiquen el concepte de religió, entre els quals hi ha els filòsofs John William Draper, Ernest Renan i, òbviament, també Bakunin, Marx, Volney, Zola i Voltaire; i llibres amb trets eròtics, pornogràfics o simplement contraris a la moral del franquisme, d'autors com Paul de Kock, Fernando de Rojas i C. Gumà.

Finalment, per constatar la superficialitat de la purga, cal dir que el depurador no va retirar alguns llibres que entraven en conflicte frontal amb l'ideari nacional sindicalista, alguns dels quals figuraven als llistats de llibres prohibits pel règim. Els autors d'aquests llibres eren Proudhon, un dels pares de l'anarquisme, Andrew Carnegie, de qui no es retirà El triunfo de la democracia, Prudenci Bertrana, director dels setmanaris satírics de caire republicà i anticlerical "L'Esquella de la Torratxa" i "La Campana de Gràcia", i Voltaire, Zola, Rousseau i Rovira i Virgili.

Paral.lelament als fets ocorreguts a la biblioteca, la societat Nou Casino La Constància va quedar dissolta legalment i es va refer, més tard, regint-se per la nova legalitat coercitiva. A partir d'aleshores la biblioteca va ser molt menys consultada.
El fet que es retiressin volums de la biblioteca del Casino no trobà cap oposició significativa entre els socis. L'explicació l'hem de buscar tant en el terror creat pels guanyadors com en la mateixa preocupació per la supervivència en una situació de penúria econòmica. La humiliació i la desmobilització per la derrota van fer la resta.

Les úniques accions al marge de les directrius culturals del règim les trobarem en un petit grup de professors i mestres que, procedents de la tradició catalanista, es van moure en el camp purament sociocultural. Amb una oposició totalment desarticulada, en els primers anys dels franquisme només trobem respostes aïllades, fora dels grups polítics i sindicals. La repressió i la propaganda van generar una por general i una apatia política que va permetre a Franco mantenir-se al poder llargament. Per tot això, l'inici de l'oposició seriosa al franquisme començà a partir de 1956, quan va tenir lloc un cert canvi en la direcció del règim. La repressió generalitzada i institucionalitzada existí sobretot a l'Espanya dels primers anys del franquisme. Sovint les intencions de la repressió eren molt severes, però en alguns casos, com el que hem estudiat, es va portar a la pràctica d'una manera més laxa. Creiem que la repressió s'ha de jutjar en aquests dos sentits: en el de les intencions i en el dels fets concrets.

Si la depuració s'hagués portat a terme tal com s'havia plantejat inicialment, s'hauria despullat la biblioteca de la seva essència de saló de lectura formatiu i crític; en canvi, la realització material de la purga va abocar uns resultats repressors superficials. Aquest és un cas que no es repeteix gaire en la història de l'anul.lació de la cultura per part del franquisme: les biblioteques públiques de Barcelona van ser depurades a fons. Segurament hi tenen a veure dos factors clau: d'una banda, el fet que el saló de lectura del Casino no era públic i, d'altra banda, que el depurador no estava directament vinculat a la ideologia del règim. La repressió franquista utilitzava el pretext d'evitar la revolució marxista per tal d'excusar els seus mètodes totalitaris. Si ho comparem, per exemple, amb França -que no ha viscut la revolució com a fet traumàtic després dels anys 30-, ens adonem que allà totes les veus crítiques s'han volgut assimilar a l'esdevenir de l'Estat, el qual ha incorporat les demandes socials en la mesura del que creia possible, en un estira i arronsa que ja forma part de la negociació democràtica del nostre temps. Així doncs, creiem que si bé la fi mai no pot justificar els mitjans, encara ho pot fer menys si, com a França, aquesta fi ja s'assoleix sense la necessitat d'utilitzar mitjans intolerables. Un efecte palpable de la difusió de la ideologia franquista, tan contrària a les actituds crítiques, és que, en general, ha conduït les generacions nascudes durant la postguerra a una situació de precarietat cultural i conformisme. Aquesta situació va fer desaparèixer el període d'eufòria cultural i associativa i d'assoliment de llibertats del primer terç de segle. Creiem que cal que la democràcia reculli urgentment l'experiència d'aquells anys fonamentals, pel bé de la majoria.

JORDI GAITX, ANDREU LEON, ALBERT MAURICI I JOSEP SOLÀ.

NOTÍCIES
DE LA BIBLIOTECA

La construcció de la nova biblioteca-arxiu

Tal com va aparèixer a diversos mitjans de comunicació, ja s'han iniciat les obres de la nova Biblioteca i Arxiu Municipals de Sant Feliu de Guíxols. Aquest nou enquipament es troba situat a la carretera de Girona, i fa cantonada amb el c/ Francesc Jofre i també amb el c/ Surís. Comprèn tres edificis, dels quals es conservaran les facanes del que es troba situat a la carretera de Girona cantonada c/ Francesc Jofre, l'edifici de l'antic cafè d'en Lorenzo, ja que es troba inventariat dins el Catàleg d'Edificis i Construccions d'Interès Arquitectònic-Artístic-Històric per part de la Junta Tècnica del Museu d'Història de la Ciutat.

La redacció del projecte ha corregut a càrrec de l'empresa Nordos. Els seus arquitectes (Jordi i Xavier Martí) van estar col·laborant amb els tècnics d'urbanisme, de biblioteca i d'arxiu tant de l'Ajuntament de Sant Feliu com de la Generalitat de Catalunya, per tal de poder enllestir un projecte que complís totes les normatives tècniques i s'adequés a la funció que hauran de tenir la Biblioteca i l'Arxiu Municipals. L'adjudicació de la constructora ha estat per a l'empresa Euritmia.

L'estat actual de les obres es troba en la col·locació dels fonaments de l'edifici, després d'haver enderrocat els edificis i excavat el sòl (donat que a la planta semi-soterrani de l'edifici hi haurà les dependències de l'Arxiu Municipal), mentre que les façanes a conservar s'han protegit. Es preveu que la col·locació de la primera pedra es durà a terme el proper mes de desembre d'aquest any 2000. La data de finalització prevista per a finals del 2001. En conjunt, serà un equipament de 1525 m2 de superfície útil repartits entre els serveis de Biblioteca i Arxiu.

Després ja només caldrà ubicar-hi tot l'equipament i mobiliari i el trasllat a la nova Biblioteca i Arxiu dels actuals fons, l'adquisició de més materials i la seva adequació. La nova Biblioteca estarà informatitzada, és a dir, que es podran consultar tots els títols, autors, temàtiques... de què disposa la Biblioteca mitjançant els seus ordinadors. I no només de la pròpia Biblioteca, sino també de la resta de Biblioteques de Catalunya (això darrer, però, ja es pot consultar en l'actualitat).

En l'actualitat, l'Arxiu es troba ubicat a l'edifici del Centre Cultural Monestir, a la primera planta, juntament amb el Museu Municipal i la Universitat de Turisme; la Biblioteca està encara a la seva antiga seu de "la Caixa", en un primer pis de 200 m2 al c/ Sant Llorenç 13; ambdós equipaments tenen un espai del tot insuficient per oferir serveis a una població de 18.000 habitants com la de Sant Feliu. Tothom que hi estigui interessat, pot consultar els plànols d'aquest nou equipament a la Biblioteca Municipal, en el seu horari habitual (matins, de dimarts a dissabte, de 11 a 13,30 h.; tardes, de dilluns a divendres, de 17 a 20,30 h.).

L'obertura de la nova Biblioteca – Arxiu, prevista en principi per a l'any 2002, implicarà una ampliació d'horaris, de personal, d'espai, de fons, i el què haurà de ser cabdal, de serveis. Tot plegat, és un pas més per a que la ciutat de Sant Feliu de Guíxols pugui disposar d'uns serveis de Biblioteca i d'Arxiu de qualitat, en un espai prou ampli i adequat per a que qualsevol ciutadà pugui satisfer les seves necessitats d'informació, formació, oci i cultura.

Foto: X.C-R.

L'Hora del Conte: 2ª campanya *El Racó dels Contes*

Després de l'èxit de la primera edició de la campanya de narració de contes titulada "El Racó dels Contes", aquest mes d'octubre s'inicia la segona edició.. Promoguda per la Diputació de Girona, aquesta activitat s'ofereix a bona part de les Biblioteques de les comarques gironines; a Sant Feliu de Guíxols es duu a terme en col·laboració amb l'Ajuntament i el servei de Biblioteca Municipal. Els conta-contes provenen de L'Escola de Teatre El Galliner, de Girona, i els dies i hores de les sessions, amb els seus conta-contes corresponents, són els següents:

Dia	Hora	Conta-contes
6/10	6 de la tarda	Rosa Vilà
13/10	NO hi ha sessió pel Pont del Pilar	
20/10	6 de la tarda	Pepa Llobet
27/10	6 de la tarda	David Planas
3/11	6,30 de la tarda	Xevi Fàbrega
10/11	6,30 de la tarda	Helena Escobar
17/11	6,30 de la tarda	David Ribas
24/11	6,30 de la tarda	Pepa Llobet
1/12	6,30 de la tarda	Meritxell Yanes
8/12	NO hi ha sessió pel Pont de la Immaculada	
15/12	6,30 de la tarda	Quim Noguera
22/12	6,30 de la tarda	David Planas

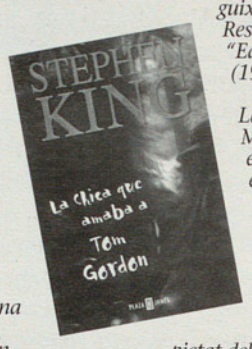
La campanya de "El Racó dels contes" consta de 10 sessions d'una mitja hora de durada cadascuna, aproximadament; es va iniciar el divendres 6 d'octubre, i desde llavors cada divendres, hi ha sessió de contes –llevat del divendres 13 d'octubre, degut al Pont del Pilar, i el 8 de desembre, pel Pont de la Immaculada - , i així durant 10 setmanes. La darrera sessió tindrà lloc el divendres 22 de desembre. Igual que succeïa en la primera edició, s'intentaran establir una sèrie d'hàbits entre els nens i nenes assistents per tal que, a mesura de repetir-los mitjançant la mateixa fòrmula d'una sessió a una altra, puguin relacionar els contes que se'ls expliquen amb llibres que ja hi ha a la Biblioteca, estimular el préstec entre els infants, recordar-los la importància del silenci - establint un sistema d'aplaudir "diferent"-,...

Totes les sessions tindran lloc a la Biblioteca Municipal: durant el mes d'octubre, a les 6 de la tarda, però el novembre i desembre el "Racó dels contes" serà a les 6,30h.

NOVETATS EDITORIALS
DE LA BIBLIOTECA

Novel·la
Jean ECHENOZ. Me voy (Premi Goncourt 1999).
Javier FERNÁNDEZ DE CASTRO. Crónica de la mucha muerte.
Marcia GRAD. La Princesa que creia en contes de fades.
James REDFIELD. La Undécima revelación.
Javier REVERTE. Trilogía de Centroamérica.
Jasmina TESANOVIC. El Diario de Jasmina.

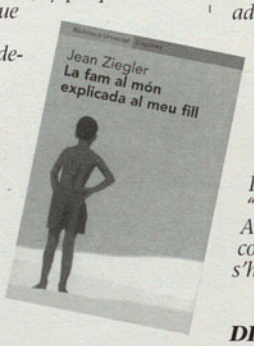
Novel·la fantàstica
Stephen KING. La Chica que amaba a Tom Gordon.

Novel·la històrica
Matilde ASENSI. Iacobus.
Rosalind MILES. Ginebra, reina del país del verano.
Ferruccio PARAZZOLI. El Príncep Siddharta: les quatre veritats.

Novel·la negra
Anne PERRY. Sepulcros blanqueados.

Assaig
Harold BLOOM. Cómo leer y porque.
Jon JUARISTI. El Bosque originario.
Ian ROBERTSON. Modelar tu mente.
Enrique ROJAS. La Ansiedad.
M.D. SPENCER. ¿Quién se ha llevado mi queso?
Jean ZIEGLER. La Fam al món explicada al meu fill.

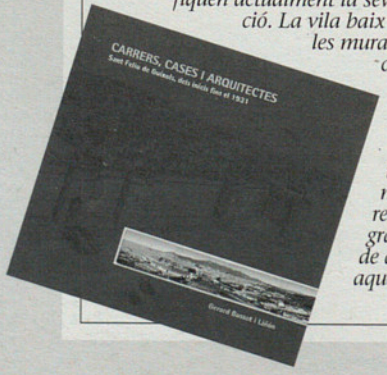

Altres
Eusebi COROMINA. El Treball de recerca.
Yasmina REZA. Arte.

NOVETATS DEL SERVEI DE PUBLICACIONS

Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols (dels inicis fins el 1931)

El llibre "Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols (dels inicis fins el 1931)" és un treball sobre l'evolució urbanístico-constructiva que ha experimentat la ciutat al llarg dels segles. L'àmbit estudiat comprèn les diverses i successives etapes que ha necessitat la nostra població, per tal de desenvolupar-se i configurar nous espais d'assentament urbà que identifiquen actualment la seva ordenació. La vila baix medieval, les muralles, les cases i carrers, així com l'antiga toponímia i personatges, són recollits amb gran profusió de detalls en aquest volum.

DD. AA. TEMPS DE POSTGUERRA. Estudis sobre les comarques gironines (1939-1955). Quaderns del Cercle, 16. Girona, 2000.

JIMÉNEZ, A., "L'Ametller, una finca guixolenca pretinguda per al comú, Residència "Isabel la Catòlica" de "Educación y Descanso" (1939-1962)".

La finca de l'Ametller, a l'indret del Molí de les Forques, era un paratge excepcional amb una història que es remunta a començaments de 1900. Quan es pensava convertir la muntanya en un bosc i parc marítim, amb senders, etc. La idea va perdurà fins a l'advenir de la Segona República. Aquells terrenys –Volta de l'Ametller i Racó de Garbí-, propietat dels germans Irla, es varen veure afectats per la repressió franquista. L'alcalde Vicenç Gandol va reprendre la primitiva idea. Però, la finca esdevingué Residència de l'Obra Sindical: "Isabel la Católica" (1940-1962).
En el decenni dels seixanta, aquelles propietats varen ser adquirides per diverses societats immobiliàries (Punta Prima S.A., Las Balellas S.A. i Solius. El 20 de setembre de 1963 el Ple municipal aprovava inicialment el Pla Parcial anomenat "Volta de l'Ametller". Aquell bell somni de començaments de segle s'havia esfumat.

DD.AA., CINQUANTA ANYS. Centre Excursionista Montclar (1950-2000).

El Centre Excursionista Montclar ha fet cinquanta anys i, amb aquest llibre, es pretén retre homenatge al Centre i a tots als que l'han fet possible. Cal no oblidar que gràcies a tota aquesta gent, en gran part anònima, el Centre ha acollit un ventall d'activitats que van de l'excursionisme al teatre o del cant al ciclisme, de manera que ha servit de catalitzador durant molts anys de les múltiples inquietuds esportives i culturals de ,la gent jove –i no tan jove- de Sant Feliu.
En definitiva, es tracta d'un llibre ple de vivències i anècdotes, relatades en la majoria dels casos pels propis protagonistes, que, de ben segur, avivaran el record de molts ganxons i ganxones de totes les edats. No us trobeu, per tant, davant d'una història de C.E.M., sinó d'un llibre que vol ser testimoni de l'existència d'una entitats que, entenem, és un dels valors cívics de la ciutat.

DIRECTORI

SERVEI D'EDUCACIÓ
C/ PENITÈNCIA, 11 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL.: **972 82 08 10** FAX.: **972 82 11 94**
E-MAIL: educacio@guixols.net
HORARI: **DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 9 A 13 h.**

SERVEI D'ARXIU
C/ ABADIA, S/N (Monestir) 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL.: **972 82 15 75** FAX.: **972 82 15 74**
E-MAIL: arxiu@guixols.net
NOUS HORARIS: **DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 9 A 14 h., DIMARTS I DIJOUS, DE 17 A 19 h.**
(Dissabtes, a convenir amb el responsable de l'Arxiu)

BIBLIOTECA MUNICIPAL
C/ SANT LLORENÇ, 13, 1r. 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL.: **972 32 40 57** FAX. **972 82 11 94**
E-MAIL: biblioteca@guixols.net
HORARI: **MATINS, DE DIMARTS A DISSABTE, D'11 A 13,30 h., TARDES, DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 17 A 20,30 h.**

MUSEU D'HISTÒRIA
C/ ABADIA, S/N (Monestir) 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL.: **972 82 15 75** FAX.: **972 82 15 74**
E-MAIL: arxiu@guixols.net
HORARI D'HIVERN: **FEINERS, D'11 A 14 h. I DE 17 A 20 h., DIUMENGES I FESTIUS, D'11 A 14 h.**

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL

NOVEMBRE 2000

Ajuntament de
Sant Feliu de Guíxols

Diputació de Girona